

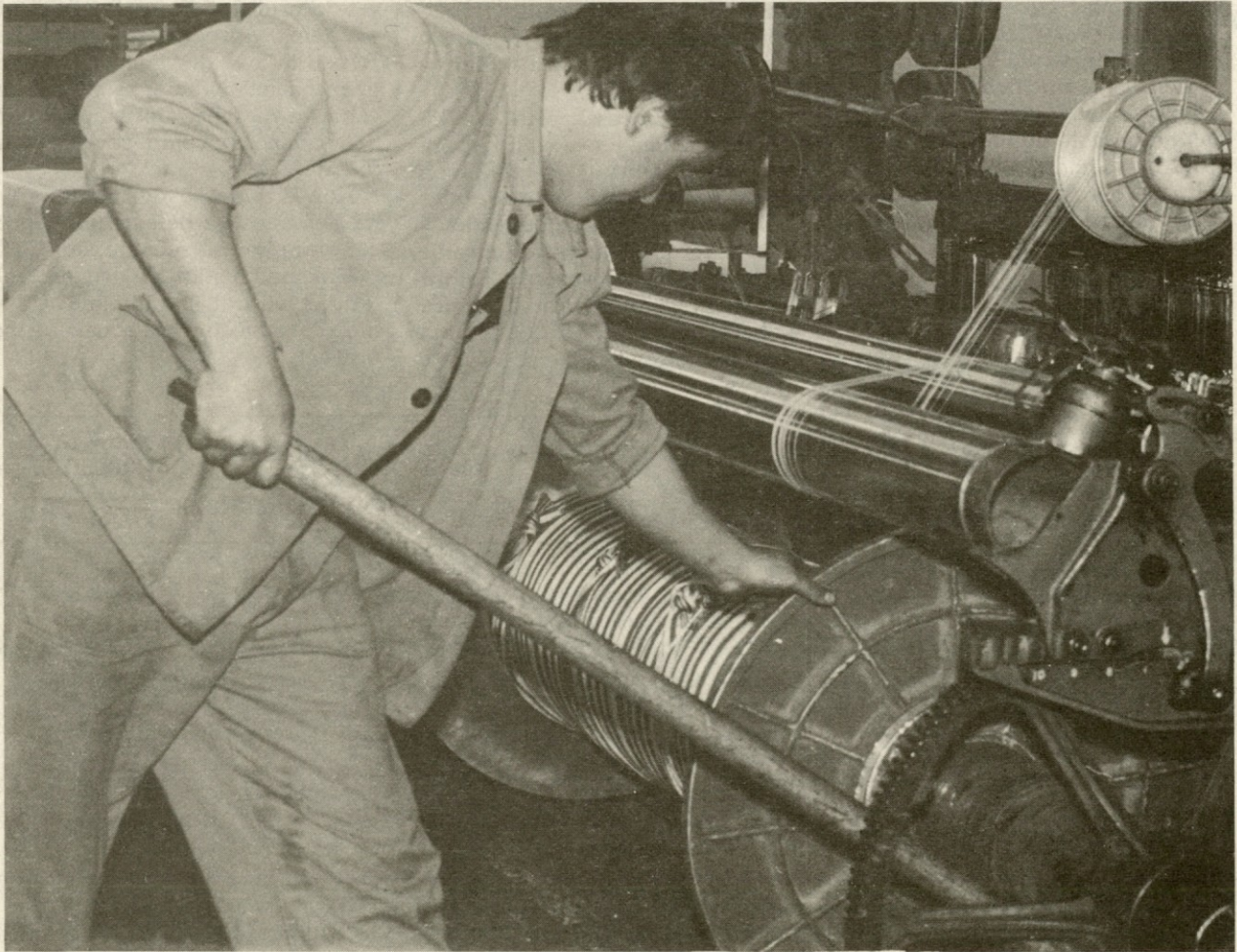
Konoplan

induplati glasilo podjetja

induplati jarše

LETO XXXIV — Št. 5,6

MAJ, JUNIJ 1991

Janko Avbelj iz BTČ pri vlaganju valjev

Iz vsebine:

- Vse manj dela — in tudi delavcev str. 2
- Induplati v korak z družbenimi spremembami, str. 3
- Črevesne nalezljive bolezni, str. 6
- Induplati na Alpe-Adria, str. 7
- Novi fluorovi polimeri za oplemenitenje tekstilij, str. 8
- Upokojena mojstrica v Mengšu, str. 11
- Prihaja poletje, str. 12
- Lymska borelioza, str. 13
- Anketa o novih točkah, str. 15
- Uspešni gasilci in gasilke, str. 18

VSE MANJ DELA . . . IN TUDI DELAVCEV!

V spodnji razpredelnici predstavljamo stanje v obratih na področju kadrovskih elementov in proizvodnje v petih mesecih leta 1991. Podatki so zbrani iz obratov vodstev. Kažejo pa na prav nič rožnato situacijo v podjetju. Proizvodni plani so v glavnem nedoseženi in sicer zaradi neredne dobave materiala.

Od 1. julija 1990 dalje pa v podjetju poznamo tudi novo kategorijo delavcev, značilno za trenutno krizno obdobje. To so delavci, ki čakajo na delo doma.

Zaradi pomanjkanja dela v podjetju je bilo v prvih mesecih t. l. večje število delavcev doma, kjer so čakali na delo. V tem času jim je pripadala plača v višini 80 % osnovne ocene za delovna mesta, na katerih so zaposleni.

V tem času je občasno primanjkovalo dela zlasti na naslednjih delovnih mestih:

Predilnica s sukalnico: previjanje, predenje, dvojenje, sukanje, mikanje.

Tkalnica: tkanje, čiščenje surovih tkanin, čiščenje strojev, prevzem surovih tkanin, predelavka, vodja izmene, mojster vzdrževalec, mazanje strojev, obratni ključavničar, strojno in ročno vezanje.

Pripravljalnica: križno previjanje, pomočnica na snovalih, vlaganje valjev, zbiranje podatkov in obračun OD, natikanje cevčice, saško snovanje transport votka.

Oplemenitilnica: plastificiranje, impregniranje in sušenje, priprava vložka, centrifugiranje, priprava barv, merjenje, rezanje in navijanje,

klaser OTK, etiketiranje, navijanje bal, barvanje tkanin, mehčanje vode, mojster za pripravo dela, navijanje tkanin v bale, impregniranje, apretiranje in sušenje na ŠRS.

Ker pa so bile v konfekciji potrebe po delavcih večje kot je število zaposlenih, so del presežka delavcev iz proizvodnje prekvalificirali za delo v programu konfekcije. Ravno tako se je zgodilo z delavci oziroma delavkami, ki so bili na čakanju na delo. Občasno so le-ti delali v posameznih obratih konfekcije.

Konec maja so bili na čakanju na delo še trije delavci, torej precej manj kot na začetku leta 1991.

Kakšno bo stanje v drugem polletju, zaenkrat še ne vemo. Upajmo, da odvečnih delavcev ne bo preveč!

Urednica

ODDELEK	ŠT. ZAPOS. (večje/manjše glede na 1.90)	IZOSTANKI Z DELA (večje/manjše glede na 1.90)	VZROKI IZOSTANKOV	ŠT. DELAVCEV NA ČAKANJU NA DELO V L. 91	PROIZVODNJA V LETU 1991	DOSEGANJE PLANA PROIZVODNJE	VZROK ZA MOREBITNO NEDOSEG. PLANA
PREDILNICA	82 — manjše kot lani	večje kot lani	bolniški izost. porodniški dop. čakanje na delo	26 (18 do enega meseca, 8 več kot en mesec)	proizvodnja preje iz malon vlakna in marlen vlakna	ne dosegajo	pomanjkanje materiala
TKALNICA	132 — manjše kot lani	večje kot lani	čakanje na delo porodniški dop. boleznine	30 (10 do enega meseca, 20 več kot en mesec)	tkanine za izvoz in domačo proizvod.	plana ni, glede na 1.90 je proizvod. polovico manjša	pomanjkanje del. nalogov za proizvod.
PRIPRAVLJALNICA	37 — manjše kot lani	manjše kot lani	porodniški dop. bolniški izost.	11 (2 do enega meseca, 9 več kot en mesec)	snovanje bombažnih in sintet. osnov	ne dosegajo	pomanjkanje materiala
OPLEMENITILNICA	55 — manjše kot lani	večje kot lani	porodniški dop. čakanje na delo bolniški izost.	20 (7 do enega meseca, 13 več kot en mesec)	oplemenjenje in adjustiranje tkanin	sprotna obdelava vseh stkanih tkanin	
VZDRŽEVANJE	53 — manjše kot lani	manjše kot lani	bolniški izost.	2 (obadva do enega meseca — na začetku leta)	popravilo strojev, opreme, stavb idr.		
KONFEKCIJA	204	(ni podatkov)		nič	turistične prigrade za izvoz, šotori, prti, garniture	da	
TEŽKA KONFEKCIJA	20 — manjše kot lani	manjše kot lani		nič	cerade za tovornj., mehovi za avtobuse, strehe in dna za prigrade	ne	pomanjkanje naročil
KOVINSKE KONSTRUKCIJE	31 — manjše lani	manjše kot lani	bolniški izost.	nič	ogrodje za šotore in prigrade	da	proizv. je usklajena s proizvod. vseh obratov konf.

INDUPLATI V KORAK Z DRUŽBENIMI SPREMEMBAMI

Prva večja sprememba v Induplati v zadnjem času, ki je za seboj potegnila plaz drugih spreminjanj, je bila ukinitve tozdiv. Prvega januarja 1988 je Induplati postala enovita delovna organizacija.

Novosti v širši družbi so terjale nadaljnje spremembe. Socialistični izrazi so se najprej samo na zunaj spreminjali v podjetniške, zahodnoevropske. Tudi v Induplati smo se zaposleni na referendumu 17. novembra 1989 odločili za preoblikovanje delovne organizacije v družbeno podjetje. Zunanje spremembe so se začele vse bolj vraščati v notranjo organizacijo podjetja. Podjetništvo čedalje hitreje kaže pravi obraz. Izraža se na različnih področjih. O tem, katere novosti so se pojavile v letu in pol po reorganizaciji Induplati, pa si oglejmo iz razgovorov s šefi sektorjev ter direktorjem podjetja.

VINKO VODNIK, šef kadrovske splošnega sektorja,

je okvirno nanizal tri spremembe, ki so odraz »nove dobe«. Poleg njih je seveda še vrsta novosti, od katerih je najočitnejša novospredeta ocenitev delovnih mest zaposlenih, ki je bila zaradi nesorazmerij med številom točk posameznih delovnih mest sicer zaželjena, vendar je sprožila različen odmev, zlasti med tistimi, katerim so se točke znižale.

»Na področju kadrovske splošnih zadev se kažejo spremembe predvsem v zmanjšanju števila zaposlenih, saj je bilo v delovni organizaciji konec leta 1988 zaposlenih 995 delavcev, konec leta 1989 993 delavcev, konec leta 1990 816 delavcev in konec maja 1991 797 delavcev.

Število zaposlenih se je zmanjšalo izključno z naravnim odlivom tj. z odhodi v pokoj oz. s sporazumnimi prenehanji delovnega razmerja. Tudi v prihodnje je zaradi zmanjšanja prodaje v metraži in s tem tudi manjšega obsega proizvodnje v metraži, pričakovati prej še nadaljnje zmanjšanje števila zaposlenih kot kakršnokoli novo zaposlovanje.

Poleg tega je v tem času prišlo tudi do nekaterih notranjih organizacijskih sprememb. Ukinili so se tehnični sektor, ekonomsko analitski sektor in razvojni sektor. Naloge, ki so se do ukinitve teh sektorjev opravljale v njih, so se po ukinitvi pričele opravljati v drugih sektorjih oziroma v programu konfekcije ali proizvodnje.

Obenem z naštetimi spremembami je potrebno ugotoviti, da so le-te prinesle tudi zmanjšanje števila potrebnih splošnih aktov. Manjše je tudi število samoupravnih organov v podjetju, s tem pa

tudi število njihovih zasedanj.

V prvem kvartalu preteklega leta smo prekinili pogodbo o preventivnem fizičnem varovanju premoženja s podjetjem VAR-NOST Mengeš in organizirali lastno službo varovanja. Tako imamo sedaj na lokaciji Jarše in Radomlje lastne vratarje.

Na začetku leta je delavski svet sprejel novo metodologijo vrednotenja delovnih mest zaposlenih. Težko je govoriti o njenih prednostih napram prejšnji ocenitvi, ki je bila sprejeta leta 1968 in nato večkrat korigirana. Lahko pa ugotovimo, da je sedaj mogoče za vsako delovno mesto točno ugotoviti, na osnovi katerih kriterijev je določeno delovno mesto ocenjeno z določenim številom točk. Tega pa za staro vrednotenje delovnih mest skoraj ni bilo več mogoče ugotoviti.

Nova ocenitev delovnih mest pomeni, da se je število točk za ta mesta glede na prejšnjo metodologijo zvišalo, znižalo ali ostalo na istem nivoju. Za večino delovnih mest (zlasti v proizvodnji in konfekciji) pomeni novo vrednotenje višje število točk in tudi večje plače. 39 delavcem pa se je število točk zmanjšalo.

Po vseh naštetih spremembah je kadrovska struktura zaposlenih (razmerje med planirano in dejansko izobrazbo) naslednja:

stopnja izobrazbe	dejanska izobrazba	planirana izobrazba
I. (nekvalif. delavec)	468	97
II. (polkvalif. delavec)	9	176
III. (kvalif. delavec)	13	94
IV. (poklicna šola)	186	281
V. (srednja šola)	84	90
VI. (višja šola)	20	29
VII. (visoka šola)	17	30

PREOBRAZBA V DELNIŠKO DRUŽBO

G. direktorju Dušanu Lebu sem zastavila nekaj vprašanj o namenu ustanovitve Induplati kot d. d. Odgovori so podani v naslednjih stavkih:

»Ko smo začeli razmišljati o reorganizaciji, je bil osnutek zakona o privatizaciji še v povojih. Bistvene določbe pa so bile že znane in se do danes niso spremenile. To pa so: čimprejšnji pričetek procesa privatizacije; ukinitve družbene lastnine kot »nelastnine«, saj v primerjavi s privatno ali državno lastnino nima ne lastnika ne skrbnika; v procesu privatizacije je pravična delitev lastnine drugotnega pomena, primarno je povečanje učinkovitosti upravljanja s premoženjem; v procesu privatizacije ne bo podarjanja lastnine.

Glede na nastajajoči zakon o privatizaciji je torej potrebno ustaviti rast družbenega premoženja, med drugim na način, da morajo imeti v procesu lastninjenja možnost vlaganja v novo obliko vsi zainteresirani zaposleni v približno enakih deležih.

Zato sem januarja na delavskem svetu kot najbolj primerno obliko privatizacije predlagal delniško družbo. Ta oblika je bila ugodno sprejeta, saj je 15. aprila 269 delavcev Induplati pristopilo k ustanovitvi delniške družbe. Vsak je kupil delnico v vrednosti 1.000 din. Družbeno podjetje Induplati pa je vložilo ustreznih delež (10 %) ustanovnega kapitala v obliki prostorov za poslovanje.

Ko bo d. d. registrirana na sodišču, bo delovala pod nazivom IPI, podjetje za komercialne storitve in zunanjo trgovino. D. d. IPI bo poslovala vzporedno s poslovanjem družbenega podjetja, nanjo bomo

nadaljevanje na 4. strani

prenašali vse nove investicije. S pomočjo d. d. bomo torej čim večjemu deležu premoženja družbenega podjetja Induplati skušali dodeliti konkretnega lastnika na pravno ustrezen način. Cilj ustanovitve d. d. je, da obdržimo čvrsto v rokah premoženje, ki ga upravljamo. Namen novoustanovljene d. d. je dati premoženju čimprej konkretnega lastnika in povečati učinkovitost lastnine.

Vloga delavca — posameznika, ki je kupil delnico, se v novem podjetju ne bo spremenila.

Vsi delničarji bodo lahko upravljali z d. d. prek skupščine. Izvoljena bosta tudi upravni in izvršni odbor družbe. Treba bo določiti direktorja.

PLAČE IN LIKVIDNOST PODJETJA

MARJETA ALJAŽ, šefinja finančno računovodskega sektorja, ni prikazovala sprememb, ki so odraz novih časov, temveč je spregovorila o temi, ki zanima večino ljudi. To pa so naše plače ter prodaja, ki ustvarja dohodek, od katerega nekaj ostane tudi za plače.

Zadnje čase so vsakodnevno pojav blokade žiro računov podjetij. O blokadah žiro računov Induplati je gospa Marjeta povedala naslednje:

Podjetje ima blokiran žiro račun ali drugače pravimo, da je pravna oseba insolventna, če na računu pri pristojni organizaciji za plačilni promet nima dovolj sredstev za izplačilo vseh nalogov za plačilo, ki se nahajajo pri njej.

Blokada žiro računa ima za podjetje dve važni posledici:

1. Podjetje ne more prosto razpolagati s sredstvi, ki so na žiro računu, ker po Zakonu o finančnem poslovanju SDK do popolnega plačila izvršuje naloge po naslednjem vrstnem redu:

- prometni davek in druge davke
- bruto osebni dohodki do višine z zakonom o zajamčenih osebnih dohodkih
- izvršbe, sodne odločbe in sklepe o kaznih
- obveznosti iz prometa blaga in storitev
- bruto osebni dohodki
- druge obveznosti

2. Druga posledica insolventnosti predstavlja možnost uvedbe stečajnega postopka v primeru, da

ima pravna oseba blokiran žiro račun nepretrgoma 90 dni ali 90 dni s prekinitvami v preteklih 120 dneh.

Žiro račun podjetja INDUPLATI je bil v letu 1990 s prekinitvami blokiran 6 dni, v letu 1991 pa s prekinitvami 22 dni, torej povprečno 5 dni v mesecu, razen v mesecu marcu. Blokada je bila izvršena vedno v času zapadlosti plačila prispevkov iz bruto osebnih dohodkov iz preprostega razloga, da se zmanjšajo stroški financiranja. Trenutno so zamudne obresti za nepravočasno plačane davke in prispevke še vedno nižje od obrestne mere poslovne banke za likvidnostne kredite.

Insolventnost podjetja oz. blokada žiro računa do sedaj še ni povzročila bistvenih motenj v poslovanju.

Zaradi likvidnostnih težav podjetja imamo vsi zaposleni nizke plače. Kljub temu predstavljajo osebni dohodki v primerjavi z realizacijo precejšen delež. Šefinja finančno računovodskega sektorja je ta razmerja prikazala tudi številčno:

Podatki o gibanju višine osebnih dohodkov v letu 1991

	Fakturirana realiz.	Vkalk. bruto OD	delež %
januar	16,122.069,30	8,857.855,40	55
februar	17,290.654,70	8,492.427,50	49
marec	20,210.792,20	8,217.392,80	40
april	30,056.426,40	11,685.571,00	38
maj	28.824.080,10	10,056.030,00	35

Opomba: v mesecu aprilu je bil izplačan 1. del regresa v zensku din 2,850.000,00.

	Odliv v mesecu	Izplač. bruto OD	delež %
januar	18,561.967,70	6,336.994,60	34
februar	16.281.794,70	8,857.855,40	54
marec	63,900.295,90	8,492.427,50	13
april	28,809.491,70	8,217.392,80	28
maj	29,660.265,80	11,685.571,00	39

Iz navedenih podatkov izhaja, da bruto osebni dohodki predstavljajo povprečno 38 % mesečnega odliva oziroma 43 % celotne mesečne realizacije. Vzrok odstopanja med obema deležema je dvakratna devalvacija, ki ni upoštevana v mesečni realizaciji ter dejstvo, da osebne dohodke izplačujemo za pretekli mesec. Iz teh gibanj izstopa mesec marec, ko je bil realiziran priliv od izvoza v SZ v višini din 42,425.058,90.

Kljub nizkemu povprečju OD v INDUPLATI (primerjava za april

Poznano je, da pri poslovanju predstavlja velik problem neredno in predolgo plačevanje naših kupcev. Vendar je sogovornica s spodnjimi podatki dokazala, da neredni plačniki niso razlog za nelikvidnost podjetja.

Navedeni podatki (na drugi strani levo spodaj) kažejo, da je neredno plačevanje naših kupcev predstavljalo problem v prvih mesecih leta 1991, saj so odprte terjatve predstavljale skoraj štirimesečno realizacijo na domačem trgu. V zadnjih dveh mesecih se je kljub povečanju prodaje na domačem trgu (index 206) relativno zmanjšalo stanje odprtih terjatev (index 117). Trenutno znašajo odprte terjatve na domačem trgu približno dvomeesečno realizacijo, kar za trenutne razmere ni kritično.

Zato lahko trdimo, da likvidnostne težave podjetja ne izhajajo prvenstveno iz finančne nedisciplin ampak je treba vzroke iskati drugje.

1991: povprečni bruto OD v gospodarstvu Republike Slovenije din 12.725,00, INDUPLATI din 9.828,00) predstavlja masa bruto OD prevelik delež v celotni realizaciji oz. mesečnemu odlivu. Zato lahko povečanje mase za OD pričakujemo samo ob bistvenem povečanju realizacije oz. celotnega prihodka. Kratkoročno bi povečanje mase za OD lahko črpali samo iz najetja novih kreditov, to pa bi podjetje privedlo v še večje likvidnostne težave.

SPREMEMBE V PROZVODNJI IN PRODAJI

Šefinja komercialnega sektorja **BREDA KURZWEIL** je v razgovoru zlasti poudarila spremembe v proizvodnem programu, ki pa niso odraz reorganizacije podjetja, temveč nuja, če podjetje sploh hoče obstajati. Najprej je podala obširnejšo razlago sprememb v proizvodnji tkanin in konfekcije:

Sam proizvodni program se bistveno pravzaprav ni spremenil, spremenila se je le struktura posameznih proizvodov znotraj tega programa. Razlog za to spremembo pa ni v reorganizaciji proizvodnje, saj z začrtano reorganizacijo poskušamo izboljšati delovni proces in pri tem doseči nižje proizvodne stroške in večjo storilnost. **Razlogi za strukturne spremembe proizvodov so prehod iz proizvodnje za zalogo na proizvodnjo za znanega kupca, spremembe na domačem in tujih trgih ter naše odločitve v zvezi s prodajnimi potmi.**

Od tkanin proizvajamo seveda vse bombažne tkanine, tkanine iz mešanice PES-bombaž ter akrilne tkanine za našo konfekcijo. V to grupo uvrščam tudi nosilne tkanine, ki jih sicer izvažamo tudi v metraži. Ker prodajamo sedaj bistveno več prigrad kot šotorov in ker v letošnjem letu nimamo nobenih pogodb z JLA, je delež bombažnih tkanin seveda manjši kot prejšnja leta. Manj bo tudi tkanin iz mešanice PES-bombaž, saj se posel s SZ iz leta v leto zmanjšuje. Poleg tega je do sedaj podpisana pogodba le za polovico dogovorjene količine, situacija pa je zaradi znanih razmer precej nejasna. V nasprotju s tem bo količina tkanin za prigrade zagotovo večja, prav tako tudi količine nosilnih tkanin, saj je IKEA naročila povečala in rezervirala kapacitete obrata Mengeš do septembra 1992. V našem programu so še markize, od tkanin za

vrtno garniture izdelujemo v večjih količinah en sam artikel, tu so nato še zavesne in tkanine za prte, katerih proizvodnja se je bistveno zmanjšala in pa tehnične tkanine, katerih delež je enako majhen, kot je bil že nekaj let. Osebnostno menim, da nas prav na področju tkanin čaka največ dela, tako razvojnega kot tehnološkega in seveda prodajnega. Lotiti se ga bomo morali sistematično in načrtno, saj akcije, s katerimi se rešujejo trenutne situacije, na dolgi rok ne prenesejo zaželenih rezultatov. Trenutno skušamo za področje markiz, takih seveda, kot se prodajajo tudi drugod po Evropi, skleniti verigo od proizvajalca vlakna, predilnice, nas kot proizvajalca tkanin in končnega prodajalca, ki naj bi s tem artiklom pokrival določena tržišča. Zagotovo bomo morali določene spremembe narediti tudi v proizvodnji tkanin za šotorski program. Naši konkurenti izdelujejo namreč šotore iz lažjih in zato seveda cenejših tkanin, spreminja se tudi kvaliteta tkanin za prigrade. Pri zavesah in prtih bomo morali spremeniti design. Sedanji je namreč bolj prilagojen okusu jugoslovanskega kupca. Tudi tu se bomo morali orientirati po željah trga, ki je bogatejši od nas in ki bo naše proizvode lahko kupoval.

V konfekciji predstavlja večji del proizvodnje turistični program, pri čemer se je razmerje med šotori in prigradami močno prevesilo v korist prigrad, ki so za nas cenovno bistveno ugodnejše.

Še vedno proizvajamo tudi senčnike, ležalnike, prevleke za stole, pa mehove za avtobuse, koridorje itd. V kratkem bomo pričeli tudi s proizvodnjo skupinskih šotorov, za katere je v tisku že tudi prospekt v štirih jezikih.

Na konvertibilno področje prodamo večino šotorov in prigrad, konfekcijski program Ikee, do konca januarja 1992 bomo izvozili ca. 50.000 kosov prtov, od tkanin pa nosilno tkanino ter nekaj bombaž-

nih in akrilnih tkanin. Na jugoslovanskem trgu smo do sedaj prodajali vse proizvode. Povedati moram, da se je struktura trgov, kamor prodajamo, precej spremenila. V letu 1990 smo skupni prihodek ustvarili takole: 55 % s prodajo na jugoslovanskem trgu, 17 % s prodajo na konvertibilno področje in 28 % s prodajo v SZ. V obdobju 1. 1.—31. 5. 1991 pa smo 53 % skupnega prihodka ustvarili s prodajo v Sloveniji in drugih republikah ter 47 % z izvozom na konvertibilno področje, izvoza v SZ v tem obdobju še ni bilo. Premiki so nastali tudi znotraj teh področij. Na konvertibilnem področju smo na novo pridobili holandski in italijanski trg, nekako od oktobra dalje naj bi začeli izvažati tudi v Švico. Zmanjšala se je prodaja v BIH, Črno goro, Makedonijo in kar za 11 odstotkovnih točk v Srbijo. Prodaja na Hrvaškem je ostala na približno istem nivoju, močno pa se je povečala prodaja v Sloveniji. Lahko rečem, da je na jugoslovanskem trgu prihajalo in seveda še prihaja do izredno velikih sprememb. Soočamo se pravzaprav z razpadom sistema velikih grosistov, ki poskušajo svoje težave prenesti na proizvajalce. Hkrati se pojavlja množica privatnih podjetij, ki poslujejo kot maloprodaja in kot mali grosisti. Kako se bo glede na trenutno zelo zapleteno in napeto situacijo odvijala prodaja na domačem trgu, je seveda v tem trenutku težko oceniti. Mirno pa lahko rečem, da je za nas sedaj »domači trg«, razen Slovenije in Hrvaške, vsaj za nekaj časa izgubljen. Vsaka izguba trga je seveda boleča in ni je enostavno nadomestiti.

Problem, ki se nenehno širi, je dolg rok plačevanja prodanega blaga. Gospa Kurzweil meni o tem naslednje:

Nadaljevanje na str. 15

Podatki o realizaciji na domačem trgu in stanju odprtih terjatev do kupcev po mesecih v letu 1991:

	Prod. dom. trg	I	Odprte terj.	I	Zapadle ter.	I
januar	7,428.537,40	100	30,242.178,70	100	16,563.981,80	100
februar	7,851.381,50	106	31,199.647,68	103	18,373.321,58	
marec	8,965.293,80	121	33,043.190,38	109	20,466.726,58	
april	15,372.009,30	207	35,303.163,98	116	18,404.866,68	
maj	15,327.174,30	206	35,409.378,68	117	16,210.315,38	

ČREVESNE NALEZLJIVE BOLEZNI — BOLEZNI UMAZANIH ROK

Vse več je nalezljivih črevesnih bolezni, največ poleti in jeseni. Ogrožajo tiste, ki ne spoštujejo osnovnih higienskih načel. Zboli pa lahko vsakdo izmed nas!

Opozorilna znamenja:

slabo počutje
bolečine in krči v trebuhu
bruhanje
driska

včasih povišana telesna temperatura

S čim se največkrat okužimo?

Z okuženo vodo ali okuženo hrano.

Kako se bolezen prenaša?

Z neposrednim stikom (umazane roke), muhe, miši, podgane. Klice pridejo v hrano, pitno vodo in na predmete, ki jih mi nato prijemamo (kljuke, igrače). Vse črevesne kužne klice pridejo v naše telo skozi usta.

1. OSEBNA HIGIENA

Skrbimo za vsestransko higieno, predvsem pa za čistočo rok, nohtov in obnohtja;

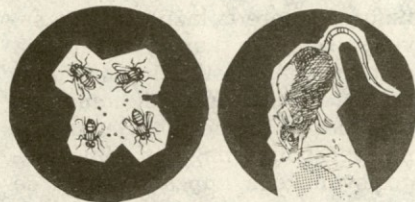
temeljito umivamo roke pod tekočo — po možnosti toplo — vodo in z milom pred vsakim obrokom hrane ter po vsaki uporabi stranišča.

2. PRENAŠALCI NALEZLJIVIH BOLEZNI

Prenašalce povzročiteljev nalezljivih bolezni — muhe, miši, podgane uničujemo;

psov in mačk ne vodimo na otroška igrišča.

3. NEOPOREČNA ŽIVILA IN JEDILA

Uporabljamo le sveža, dobro očiščena in oprana živila, ki jih: higieno skladiščimo, pripravljamo in razdeljujemo ter shranjujemo;

živila zavarujemo pred muhami in pred onesnaženjem v zaprtih posodah;

shrambe zamrežimo.

4. PRAVILNO RAVNANJE S HRANO

Sadje in zelenjavo, ki jo ponudimo ali pojemo v presni obliki, dobro operemo;

vsa mesna in mlečna jedila shranjujemo v hladilniku, vendar ne za dalj časa;

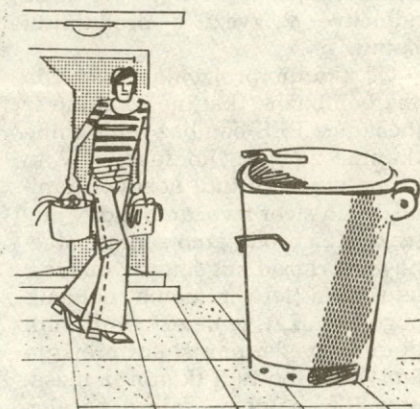
jedi ne pogrevamo, če pa že, naj temeljito prevrejo;
med pripravljanjem hrane si pogosto umivamo roke

5. ODPADKI IN SMETI

Higieno zbiramo ter redno odstranjujemo odpadke in smeti (dobro zaprti smetnjaki, zavezane vreče, pokrita vedra);

če odvoz smeti ni redno urejen, odpadke in smeti sproti sežigamo in zakopavamo.

Ne pozabimo, da je gibanje nalezljivih črevesnih bolezni zanesljivo merilo higienne ravni vsake dežele!

Vaša zdravnica

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta

FERNČEK PAVLA

se iskreno zahvaljujem svojim sodelavcem za podarjeno cvetje in izreke sožalja.

Hči Gizela z družino

ZAHVALA

Ob smrti mojega moža in Barbarinega očeta izrekam vsem sodelavcem iskreno zahvalo za izrečeno sožalje, za cvetje in denarno pomoč.

Iskrena hvala

Žena Francka
in hči Barbara

INDUPLATI NA ALPE-ADRIA

Letošnji sejem Alpe-Adria na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani je bil že 30. po vrsti. Na njem je s kolekcijo, katere del je razviden iz priloženih fotografij, sodelovalo tudi podjetje Induplati.

Glede na to, da je bila razstava tudi časovno razdeljena na dva dela: na prireditve SVOBODA GIBANJA in SVOBODA BIVANJA, smo mi sodelovali v prvem terminu (od 25. do 30. 3.).

Propagandistka Helena Kosec iz komerciale je povedala, da je naše podjetje obiskovalcem predstavilo šotore, predprostore in ostalo opremo za prosti čas, ki jo proizvajamo (ležalniki, gugalniki, notranja oprema šotorov).

Dodala je, da je razstavni prostor Induplati pri obiskovalcih vzbudil precej zanimanja. Zlasti je bil pohvaljen predprostor DALMACIJA in sicer zaradi funkcionalnosti (spenjanje z zadržkami) ter lepih barvnih kombinacij (osnovna barva je siva melanž, kombinirana z viola in zeleno barvo). Od šotorov pa je bil najugodnejše sprejet VIS, kjer izstopajo skladne barvne kombinacije. Osnovna barva je siva melanž. Poleg nje sta še viola ter roza barva. Ostala oprema na razstavišču (ležalniki, stoli, prti) je bila izdelana v barvah, ki so sovpadale z barvami šotorov.

Za popolnejšo predstavitev naše kolekcije sta bila pred sejmom izdana prospekta o šotorih in predprostorih, v izdelavi pa je tudi prospekt za univerzalne šotore.

V okviru predstavitve sejma Alpe-Adria na TV je bil razstavni prostor Induplati vključen v dva reklamna spota. Prek radijskega 2. programa je potekalo tudi trikratno javljanje v živo iz sejma. G. Stane Pislak je govoril o vzdrževanju kamping opreme. Ga. Karolina Puhani in g. Pavle Stoimenovski pa sta predstavila naš proizvodni program.

NAŠI PROIZVODI V REKLAMAH ...

Izsek iz razstavnega prostora

Letos smo nove proizvode Induplati začeli intenzivneje propagirati po končanem sejmu. V maju je na Valu 202 in radiu Glas-Ljubljane potekala reklama, ki je propagirala nove šotore in predprostore. Poudarek je bil na opremi za taborjenje.

Tudi obvestilo o do 50 % znižanju cen šotorskih platen, lamelnih zaves, dekorativnih tkanin ter zaves in prtov je »potovalo« med Slovence prek radijskih valov.

Reklamiranje, ki je za tržni sistem eno od pomembnejših opravil, se v juniju nadaljuje.

V prvi junijski izdaji JANE smo predstavili novo kolekcijo šotorov. Isto reklamo smo ponovili v NAŠI ŽENI.

V taborniški reviji TABOR predstavljamo univerzalne in taborniške šotore.

Od 7. do 29. junija poteka propagandna akcija o naši opremi za kampiranje in taborjenje v DNEVNIKU, posebej pa še v Dnevnikovi »petkovi turistični prilogi«. Namen akcije je seznaniti potrošnike s praktičnimi nasveti za kampiranje. Podrobneje prikazujemo, kako izmeriti velikost prikolice, ob katero postavimo predprostor, ... Ali pa, kako postavimo šotor in predprostor, kako ju vzdržujemo in shranjujemo, da bosta čimdlje zdržala, saj moramo za nakup šotora ali predprostora kar globoko seči v žep.

... IN V ODDAJI ONA + ON

V Trefaltovi televizijski oddaji ONA + ON je bila ena darilna skrinja napolnjena z izdelki Induplati (šotor KOMNA in dva ležalnika-torbi). To je tudi svojevrstno propagiranje dejavnosti podjetja, ki je po besedah gospe Helene precej cenejše od TV reklamnih spotov (npr. pred TV dnevnikom).

Ga. Koščeva je namreč dejala, da se v podjetju že dlje časa pogovarjamo o predvajanju reklame na TV. Vendar zaradi visokih cen to za naše podjetje ne pride v poštev.

Pripravila L. O.

S predmeti na sliki je bila napolnjena darilna skrinja v Trefaltovi TV oddaji ONA + ON.

NOVI FLUOROVİ POLIMERI ZA OPLEMENITENJE (DODELAVO) TEKSTILIJ

UVOD

Fluorove kemikalije so sorazmerno »mlade«. Njihova uporaba na področju tekstila se je začela pred 30 leti, šele zadnjih 10 let pa so pridobile na pomenu.

Lahko računamo s tem, da se bo razvoj na tem področju še nadaljeval. Povpraševanje po silikonskem in parafinskem hidrofobiranju pa bo nasprotno stagniralo.

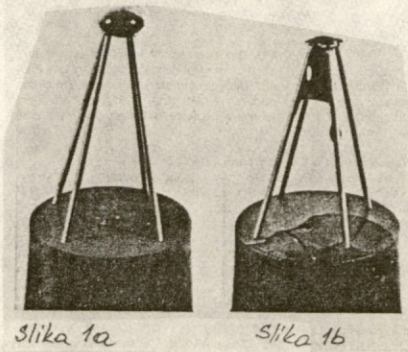
LASTNOSTI IN UPORABA

Fluorovi polimeri, ki se strokovno nanašajo na tekstilije, sprejene površino le-teh.

Medtem ko impregnacija na bazi silikonov ali parafinov daje tekstilnim vlaknom samo hidrofobne lastnosti, daje obdelava s fluorovimi kemikalijami istočasno hidrofobnost in oleofobnost. Tako obdelani tekstilni materiali odbijajo tako vodne — kot oljne tekočine. To pomeni za uporabnika, da so take tekstilije odporne na umazanijo in madeže.

V primerjavi s klasičnim hidrofobiranjem ima obdelava s fluorovimi preparati to prednost, da je obstojna na pranje in kemično čiščenje. Tako obdelane tkanine so zračne in imajo dobre fiziološke lastnosti (prijetne za nošenje), so prijetnega tipa.

Običajne lastnosti silikonov, da privlačijo mastno umazanijo, fluorovi polimeri nimajo, ker že po naravi izvirajo iz oleofobov. Fizikalno gledano, fluorove kemikalije zmanjšujejo energijo zgornjih ploskev obdelanih tekstilij. Energija se zmanjša na tak nivo, da se zgornja površina tekstilij ne omoči niti z vodnimi niti z oljnimi substancami. Ta odnos je možno zelo nazorno pojasniti.

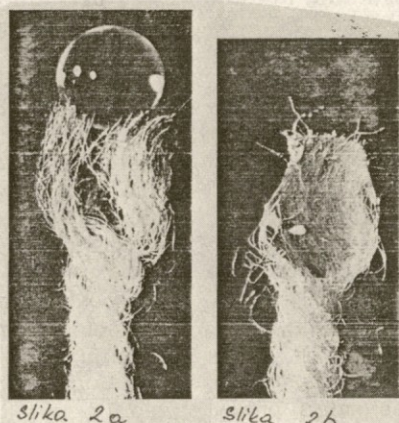

Slika 1a

Slika 1b

Iz slike 1a je razvidno, da jeklenih igel, obdelanih s fluorovimi polimeri, kapljica olja ne omoči, ampak ostane na konicah, medtem ko pri neobdelanih iglah sl. 1b steče olje po iglah navzdol.

Na slikah 2a in 2b je isti efekt prikazan na vlaknih.

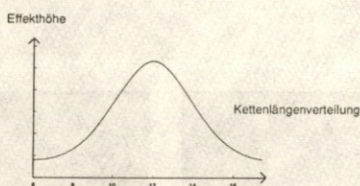
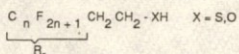

Slika 2a

Slika 2b

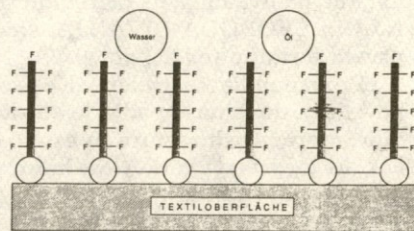
KEMIZEM FLUOROVİH KEMIKALIJI

Na razpolago imamo veliko število perfluoriranih surovin, polproizvodov in končnih proizvodov. Kot baza za vse te produkte služi telomerizacijska sinteza (usmerjena polimerizacija), ki omogoča, da dobimo perfluoralkylmercaptane in — alkohole z optimalno dolžino verige in visokim izkoristkom (slika 3).

Slika 3 Perfluoralkylmercaptane und Alkohole

Lahko si predstavljamo, da z naraščajočo dolžino perfluoriranih skupin, ki so pravokotno orientirane na tekstilno površino (slika 4) narašča tudi oleo — in hidrofobni efekt. Kapljice vode oz. olja so ločene od tekstila, iz tega izhaja izboljšano fobiranje.

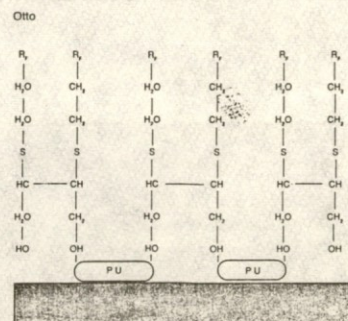
Slika 4 Vodo- in olje-odbijaost s fluorovimi kemikalijami

Vmesni produkti se med drugim zamenjajo s poliuretani in poliakrilati. Ti dajejo trajno fiksiranje na tekstilna vlakna z direktno vezavo in s tvorbo polimernega filma.

S to kemijo je prvič možna tako visoka variacijska širina. Dodatne komponente lahko uvedemo s kemijsko reakcijo ali s kompodiranjem (compondierung).

S temi variantami je možno doseči efekte kot npr. mehak otip ali specialne izvedbe za razne nadomestke in končne artikle. Možna je selektivna rešitev posameznih problemov.

Zelo specifičen efekt daje t.i. reakcija »Twin-Tail-Chemie« (kemijska dvojna repa) glej sl. 5, ki daje prostorsko ozko drugo ob drugi razporejene perfluoralkilne verige.

Sl. 5 Twin Tailchemie

Odbojne lastnosti, predvsem na bombažu in njegovih mešanica, so s tem načinom obdelave odlične.

TEHNIKA NANAŠANJA (apliciranje)

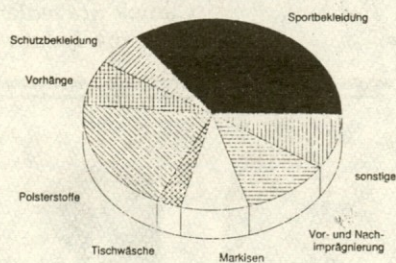
Fluorovi polimeri se dajo nanašati na tekstil s številnimi postopki. Največji del zavzema klasično foulardiranje.

Za različne artikle je mogoč postopek izžerpavanje, po drugi strani pa je možna metoda minimalnega nanašanja.

Fluorovi polimeri vplivajo na vrhno plast tekstilij, ta učinek lahko zmanjšujejo razni, na površino »prilepljeni«, ostanki predhodnih obdelav. Posebno moteči so tensidi.

pH vrednost blaga naj bo med 5 in 7. Prebitok alkalij moramo odstraniti, predvsem moramo odstraniti vse ostanke silikonov, če hočemo doseči optimalno oleofobnost.

Pri bombažu in njegovih mešanica s sintetiko se je pokazalo, da se poveča hidrofobnost z dodatkom izbranih hidrofobnih sredstev, ne da bi zaradi tega znižali oleofobnost. Tu gre za t.i. extenderje. Kot klasičen extender lahko vzamemo maščobno modificirane melaminske derivate npr. Hydrophobol OLF-neu (za obstojnost na pranje do 60 °C) oziroma Phobotex FTC (za obstoj. na kuhanje).

Marktsegmentierung Europa (Fluorchemikalien)

POMEN FLUOROVIH KEMIKALIJ PRI RAZLIČNIH FINALNIH IZDELKIH

Iz slike 6 je razvidno, kje vse se uporabljajo fluorovi polimeri in kakšen delež zavzemajo.

Največji delež pripada sektorju oblačil (60%), preostalih 40% se skoraj enako porazdeli na tekstilije za notranjo opremo (brez talnih oblog) in tehnične tekstilije.

Zahteve v teh tako različnih področjih so seveda zelo različne in jih lahko zadovoljimo s specialnimi namenskiimi produkti in recepturami.

OBLAČILNI SEKTOR

Potrošniki v oblačilnem sektorju zahtevajo nasplošno poleg modnega izgleda tudi uporabnost oblačil, mehak otip, obstojnost na pranje in kem. čiščenje, nepropustnost za veter, vendar morajo dovoljevati dihanje kože.

Pri oblačilih s področja: prosti čas in šport izstopajo izdelki iz PES in PA — mikrovlaknen, zaradi svoje nizke teže in udobnosti nošenja.

Obdelava s fluorovimi kemikalijami daje tu odlične hidro- in oleofobne lastnosti, t. j. odbojnost napram umazaniji in nastajanju madežev obenem daje oblačilom mehak otip in ne preprečuje prehajanja pare (potu) iz notranje na zunanjo stran.

To je zelo pomembno, kajti uporabniki so danes pripravljene investirati več za kvalitetno funkcionalno oblačilo za šport oz. prosti čas.

Pri blagu, izdelanem pretežno iz viskoze, so zahteve popolnoma drugačne.

Visoko oplemenitenje tega blaga mora dati stabilnost dimenzij, odpornost na drsenje niti, zmanjšanje ostrih sledov robov omočenja (voda, pot). Tu moramo recepturi fluorovih plimerov dodati še »zamreževalec« npr. Knittex FRG-konz., kot tudi sredstvo proti drsenju niti npr. Formax K-konz.

TEHNIČNE TEKSTILIJE

Srečamo jih praktično v vseh življenjskih okoljih. Odlikujejo se, ustrezno področju uporabe, po posebno zahtevnih lastnostih.

V raznovrstnosti njihovega oplemenitenja se tu ponuja fluoropolimerom izredno široko področje uporabe. Fluoropolimeri namreč omogočajo visoko zahtevne lastnosti tekstilij, oz. nanje vplivajo pozitivno. Izbrani fluoropolimeri se odlikujejo predvsem po svoji obstojnosti na vlago, kot tudi na mehanske vplive npr. obstojnost na visoke temperature. Njihove lastnosti se zaradi poostrenih pogojev ne spreminjajo. Kot pomembno panogo tehničnega tekstila lahko

smatramo področje proizvodnje **zaščitnih oblačil**.

Ta trg kaže zelo visoko stopnjo rasti, obenem pa zahteva ekstremno visoke specialne zahteve.

Npr. zahteve za zaščito proti kemikalijam na 100% PES-blagu predpisuje v Nemčiji veljaven standard DIN 32763.

Da bi izpolnili zahteve tega standarda, je nujna visoka rezistenca napram kislinam in lugom. To dosežemo z uporabo velike količine fluorovih polimerov v kombinaciji z omakalnimi sredstvi, ki ne znižujejo hidrofobnega učinka kot npr. Invadin PBN.

Kot osnovna surovina za medicinska zaščitna oblačila (bolnice) se uporablja bombaž ali mešanica bombaž-poliester. Blago je največkrat izdelano iz močno sukane preje in gosto tkano.

Tkanina mora biti odbojna za kri in izločke, apretura pa obstojna na pranje in sterilizacijo.

Da bi zadostili tem zahtevam, moramo na tkanino spraviti velike količine fluorovih kemikalij. Pri tem je nujen dodatek recepturi glyoksalsečninski zamreževalec npr. Knittex FRG-konz.

Stalno naraščajoča varnostna zavest v javnosti povečuje tudi zahteve po težko vnetljivih zaščitnih oblačilih.

Za te svrhe se največ uporablja tkanine iz bombaža ali bombaž-aramidnih mešanic (65/35).

Lastnost težkovnetliverga blaga mora biti trajna ter dopolnjena z hidro- in oleofobnostjo.

Kot dodatek recepturi dodajamo, za doseg težke vnetljivosti, Pyrovatex CP-neu, kombinirano z glyoksalnimi in melaminskimi zamreževalci. Enokopeljna kombinacija s fluorovimi kemikalijami ni problematična.

Majhno, vendar zelo specifično področje pri zaščitnih oblačilih, je **neprebojna zaščita** (balistična zaščita).

Gosto tkane tkanine, pogosto iz specialnih aramidnih vlaken, morajo imeti lastnosti, da preprečijo preboj projektila. Zahtevana visoka stopnja vodoodbojnosti naj bi preprečila, da bi vlakna navzela vlago, tako da ostanejo balistične lastnosti nespremenjene tudi v mokrem okolju. Vodoodbojnost dosežemo s pravo izbiro fluorovih kemikalij (slika 7).

Osnovna tkanina	Sintetika	Mešanica celul./sint.	Bombaž viskoza	Volna PES/volna
Končni izd.				
Sportswear standard (Športna oblačila)	Oleophobol S	Oleophobol C	Oleophobol C	—
Sportswear softhand (Športna oblačila)	Oleophobol SM ali Oleophobol CM	Oleophobol CM	Oleophobol CS ali Oleophobol CM	—
Gornja oblačila	Oleophobol S	Oleophobol S ali Oleophobol C	Oleophobol C	Oleophobol S ali Oleophobol SM
Podloga	—	—	Oleophobol C	—
Zaščitna oblačila	—	Oleophobol S in Oleophobol PF	Oleophobol S in Oleophobol PF	—
Zaščitna oblačila — proti kemikalijam	Oleophobol PF in Oleophobol S	Oleophobol PF in Oleophobol S	—	—
Bolnišnična zašč. oblačila	—	Oleophobol C	—	—
Autotekstilije	Oleophobol S ali Oleophobol U	—	—	Oleophobol S ali Oleophobol U
Balistična zaščita	(Kevlar) Oleophobol C	Oleophobol C	—	—
Tapecirne tkanine	Oleophobol U	Oleophobol U	Oleophobol U	Oleophobol U
Zavese	Oleophobol S	Oleophobol S	Oleophobol S	Oleophobol S
Markize	Oleophobol S	—	—	—

slika 7 izbira Oleophobola z ozirom na osnovno tkanino in namen uporabe

TEKSTILJE ZA NOTRANJO OPREMO

V tem sektorju se zlasti pri težkih zavesah javljajo pogoste zahteve po zmanjšanem navzemanju umazanije. Pranje, šamponiranje in kemično čiščenje te lastnosti ne sme poslabšati.

V te namene se pogosto uporabljajo bombažne oz. bomb.-sintet. tkanine. V recepturi je poleg ustreznega fluorovega polimera nujna tudi uporaba glyoksalnega zamreževalca.

Za tapecirne tkanine velja zahteva, da se čimmanj mažejo ter da se madeži in umazanija vseh

vrst čimlažje odstranijo (npr. z lahkim šamponiranjem).

Visoke mehanske zahteve pri teh tkaninah ne smejo imeti prednosti pred zaščito s fluorovimi polimeri proti umazaniji. Oleophobol U je specialno razvit proizvod za te tkanine, ki poleg zahtev po vodo-odbojnosti in odbojnosti umazanije zadosti tudi zahtevi po odpornosti proti drgnjenju. Nadaljnji primer so stenske obloge in tapete. Ti izdelki morajo biti odporni proti madežem, biti morajo pralni (brisanje z mokro krpo), navzema- ti smejo čimmanj suhe umazanije.

Tu je potrebna specialna obdelava s fluorovimi polimeri.

Za različne vrste tkanin za te namene — bombaž, PAC, mešanice, lan, juta itd. je priporočljiv univerzalni proizvod Oleophobol C.

Markize — ki so praviloma 100 % iz PAC, morajo izpolnjevati celo vrsto zahtev.

Poleg hidrofobnosti je pomembna tudi odbojnost proti umazaniji — bodisi umazanim mikrodelcem ali onesnaženemu zraku. Zaradi nagnjenosti k plesnjenju je potrebno dodati recepturi tudi dodatke za zaščito proti plesnivosti npr. Fungitex OP.

Dalje so še sekundarne zahteve po odpornosti na prelome apreture in nizka tendenca »pisanja« apreture.

Nazadnje mora biti apretura obstojna tudi na svetlobo in atmosferilije. To dosežemo s specialnim oplemenitenjem v kombinaciji z Oleophobolom S.

TEFLON — LABEL

Izdelki, ki so obdelani z Oleophobolom S imajo lahko oznako Teflon-Label.

Pogoj je, da oplemeniteno blago ustreza zahtevam končnega izdelka. Obrati dodelave (oplemenitilci) imajo tako možnost svoje blago, ki je visokokakovostno, tudi ustrezno označiti.

Tema je zanimiva tudi za našo proizvodnjo.

Članek prevedla:
Karolina Puhan

Delo kot igra med počitnicami

UPOKOJENA MOJSTRICA V MENGŠU

Z dvema izpolnjenima pogojema — 30 let delovne dobe in dosežena starostna meja se bo v kratkem upokojila KRISTINA PUNGERČAR, mojstrica v oddelku konfekcije notranje opreme Mengeš.

Kristina Pungerčar

Kristina se je izučila za modistinjo. Zaposlila se je v mengeškem Slamniku, kjer je že od začetka vodila oddelk. Ko je Induplati odkupilo Slamnik, je z drugimi delavkami vred pripadla Induplati. Tako je bila Kristina zaposlena na enem mestu, a v dveh podjetjih.

Vseh 30 let je bila gospa Kristina na vodilnih položajih. Večinoma ji je bilo podrejenih od 25 do 30 delavk.

»Neposredno vodenje ljudi je zelo zahtevno, saj vključuje še urejanje administracije in vodenje delovnega procesa,« je poudarila sogovornica. Potem se je razgovorila o svojih 30 letih.

»Nobene predelavke nisem imela. Vse sem urejala sama. Oba oddelka — šivalnico in likalnico, pa še z zunanjimi kooperanti sem se menila. Včasih je bilo toliko dela, da nisem mogla iti dlje časa na dopust. Zato sem ga koristila po dnevih ali samo po urah.

Preden smo na primer začeli šivati novi artikel, sem delovne naloge jemala domov in jih preštudirala, da smo zjutraj lahko nemoteno pričeli z delom. Delavke so morale namreč že ob šestih zjutraj vedeti, kaj bodo prijele v roke. Nismo si mogle privoščiti, da eno uro ne bi nič delale. Vsaka

izgubljena minuta se je namreč odražala v višini norme, zato bi bile že tako nizke plače še nižje.

Trideset let je dolga doba. Veliko stvari sem doživela v tem času. Največkrat sem imela dela čez glavo. Vsak mesec je bilo potrebno izvesti inventuro. To me je precej obremenjevalo. Zgodilo pa se je tudi, da je dela primanjkovalo. Takrat smo podelale tisto, kar smo že dlje časa odvirale na stran.

V zadnjih dveh letih je bilo v našem oddelku kar deset upokojitev. Vse te delavke smo nadomestili z mladimi šiviljami. Čeprav so bile že izučene, je bilo potrebno vložiti veliko truda v njihovo usposabljanje za potrebe našega proizvodnega procesa.

Poudarjam, da sem se s sodelavkami vedno dobro razumela. Skušala sem biti za vse enako pravična. Delavke pa so razumele, da moramo na prvo mesto postaviti kvaliteto proizvodov. Zato nisem imela konfliktov. Le enkrat je prišlo do

težav z mlado sodelavko, ki ni bila dojemljiva za učenje in poduk. Mislim pa, da je temeljit razgovor po nesporazumu zgladil dvome.

Jaz seveda nisem imela opravka samo z delavkami, temveč sem bila odgovorna tudi za narejene proizvode. Imela sem srečo (op. urednice: Kristina govori o sreči, jaz pa menim, da je to izraz njene natančnosti), da ni bilo veliko reklamacij. To zaslugo pripisujem natančnim klaserkam, ki so res pridne pri svojem delu. Velikokrat pa sem popoldne sama ali skupaj z drugimi popravljala napake na izdelkih, ki so se pokazale pri klasiranju.

Ne bi rekla, da sem svojega dela naveličana. Rada sem med svojimi šiviljami in brnečimi stroji ter kupi blaga. Vendar se čedalje hitreje utrudim. Zato je preobilica dela tudi eden od razlogov, da bom prav rada postala upokojenka. Tudi doma bom imela precej dela z veliko hišo in vrtom. Družbo mi bodo delali pa vnuki.«

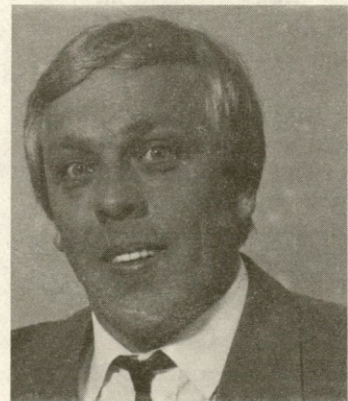
Pogovarjala se je L. O.

Iz poslovnega govora Vinka Kepca POLDETU V ZADNJE SLOVO

Ko se je na prvi junijski ponedeljek porajal novi dan, smo izvedeli nepričakovano, kruto in globoko pretresljivo novico, da je za vedno nehalo utripati plemenito srce dobremu in mlademu možu, očetu, sosedu in bratu sodelavke. Res je, kar je napisal naš veliki slovenski pesnik, da so »noč in dan odprta groba vrata, le da dneva ne pove nobena pratka...«

V našem podjetju se je Polde zaposlil pred 18 leti v predilnici na delovnem mestu mikanje, kjer je delo opravljal vestno, z odgovornostjo do stroja, ki mu je bil zaupan. Tudi do sodelavcev in nadrejenih je bil pošten in odgovoren.

Poldetova mladost ni bila posuta z rožicami in je že zelo zgodaj okusil krutost življenja. Vendar ga njegova mladostna zagnanost ni minila in ko je iz otroka postal mladenič, je začel sanjariti o lastni družini, ki jo je z leti tudi ustvaril. Rodila se mu

je hči, ki jo je imel zelo rad. V Kamniku sta si z ženo ustvarila dom, ki je bil topel in prijeten do usodnega trenutka, do trenutka, ko lahko ponovimo za pesnikom.

Zbogom, zbogom,

sestra moja, jaz te moram zapustit, zbogom, zbogom, žena moja, jaz te moram zapustit, ...

Ker jaz moram it!

Zbogom, zbogom, otrok moj, jaz te moram zapustit, zbogom, zbogom, vsi prijatli, jaz vas moram zapustit, ...

Ker jaz moram it!

Naj dober sodelavec mirno počiva v slovenski zemlji, ki jo je ljubil z vsem srcem!

PRIHAJA POLETJE PROSIM ZA SHUJŠEVALNO KURO

Poletje prihaja. Slekli bomo težke plašče in poskušali stlačiti svoje rejeno telo, ki je čez zimo pridno delalo obroče okrog pasu, v prezoke hlače in krila. Pri nas je včasih veljal debel človek za imenitnega. Danes se je to spremenilo. Za dobro situiranega in zdravega človeka velja tisti, ki je primerno prehranjen in športnega videza.

Ponujam vam nekaj preverjenih zdravstvenih napoltil za shujševalno dieto, ki vam bo prinesla ne le večjo samozavest, ampak tudi odvezla nekaj odvečnih kilogramov. Dieta vsebuje približno 1100 kkal.

1. dan

ZAJTRK

pečeno jajce 1 kos
1 žlica olja 5 g
rezina črnega kruha 30 g
čaj, žitna kava brez sl.

MALICA

pomaranča 100 g
posneto mleko 200 g

KOSILO

čista nemastna gov. juha
kuhano pusto meso 120 g
kuhana zelenjava:

zelje, špinača, cvetača
sadna solata
brez sladkorja 200 g

MALICA

posneto mleko 250 g
rezina črnega kruha 25 g

VEČERJA

zelenjavno mesna solata
250 g zelenjave, 90 g
pustega mesa

2. dan

ZAJTRK

pusta šunka 60 g
rezina črnega kruha 30 g
žitna kava brez slad.

MALICA

jabolko 100 g
kefir iz posnetega mleka 200 g

KOSILO

sadni sok 100 g
obloženo jajce (200 g zelenjave,
2 poširana jajca)
sadni kompot brez sladkorja
25 g

MALICA

kefir iz posnetega mleka 250 g
rezina črnega kruha 25 g

VEČERJA

pol hrenovke
rezina črnega kruha 25 g
sadje 200 g

3. dan

ZAJTRK

sirček 60 g
rezina črnega kruha 30 g
čaj s posnetim mlekom 200 g

MALICA

jabolko 100 g
kislo mleko iz posnetega mleka
200 g

KOSILO

zelenjavno mesna enolončnica
(200 g zelenjave, 120 g pustega
mesa, 1 žlica olja)
sadje 200 g

MALICA

kislo mleko iz posnetega mleka
250 g
rezina črnega kruha 25 g

VEČERJA

skutin namaz 90 g
rezina črnega kruha 25 g
sadje 200 g

Dodatki:

po želji lahko pijemo šipkov čaj brez sladkorja, mineralno vodo ali žitne kave brez sladkorja.

1. Poljubno lahko zamenjujemo posamezne obroke hrane v okviru zajtrka, malice, kosila in večerje.

2. Točno se držimo predpisanih količin hrane oziroma prehrabene režima. Kjer ni navedenih količin, lahko vzamemo poljubno količino živil.

3. Jedilnik (vse tri variante) vsebuje približno 1100 kkal. Dodatki (kosilu, večerji, zajtrku ali malici) zvišujejo kalorično in biološko vrednost celodnevnega obroka hrane.

4. Dovoljena živila: telečje, piščančje, kunčje meso, jagnjetina, govedina, divjačina, bele ribe (vse pusto meso), hrenovke, pusta šunka, črn kruh, močnata živila z malo moke, vse vrste zelenjave in sadja, mlečne (posneto mleko) in sadne pijače, vino, kava le po posvetovanju z zdravnikom, domače začimbe so dovoljene, sol omeji-mo.

5. Nedovoljena živila: vsa zelo mastna živila, svinjska mast, vsa drobovina, suhe klobase, salama, mastne ribje konzerve, pitana kokoš, mastno mleko in zelo mastni pikantni siri, vse mastne slaščice (mastne torte, ocvrte slaščice).

6. Priprava hrane: živila le skuhamo, dušimo, pečemo na žaru. Maščobo dodajamo naknadno. Zgoščevalna sredstva: prežganje na suho, podmet, maslena kroglica.

7. PRIPRAVA NEKATERIH DIETNIH JEDI:

Goveja juha: juho skuhamo, ohladimo, posnamemo maščobo ter pred serviranjem pogrejemo.

Jajčni rojal: beljake s šibo rahlo vmešamo ter vlijemo v kozico, obloženo s papirjem. Kuhamo v vodni kopeli 30 min.

Dušeno meso: meso opečemo na žlički olja in ga preložimo v drugo kozico, dodamo žlico vode in dušimo do mehkega.

Zelenjavno mesna enolončnica: poljubno pusto meso zrežemo na koščke in ga napol skuhamo v goveji juhi. Dodamo na rezance zrezano zelenjavo in podmet. Kuhamo do mehkega. Začinimo s soljo, poprom, žličko paradižnikove mezge, lahko dodamo tudi nekaj lističev gob. Okisamo s kisom ali vinom.

Vaša zdravnica

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame

JOŽEFE BLEJC

(upokojenke iz Mengša)

se iskreno zahvaljujemo podjetju Induplati, za podarjeno cvetje in denarno pomoč. Hvala tudi za izreke sožalja in spremstvo na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob smrti mojega očeta

FRANCA BREZNIKA

se iskreno zahvaljujem vsem za izrečena ustna in pisna sožalja ter darovano cvetje. Hvala tudi vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Hčerka Ana Lajevc

LYMSKA BORELIOZA

Bolezen in klopi

Lymska bolezen je najbolj pogosta bolezen, ki jo prenašajo klopi (prenašajo tudi klopni meningitis, vendar v manjši meri). Razširjena je že po celi Sloveniji. Največ klopov je v listnatih gozdovih, posebej v obrobju gozdov. Aktivni so v toplih mesecih. Največkrat se bolezen pojavi od maja do oktobra; lahko pa se začne kadarkoli.

Bolezenski znaki

Kadar je bolezenska slika izražena v celoti, se približno deset dni (od 2 dni do nekaj tednov) po vbodu klopa na mestu vboda pojavi rdečina, ki se širi, osrednji del pa blede. Razvije se **obročast izpuščaj** (kot kolobar), ki se veča. Kožne spremembe navadno trajajo nekaj tednov. Včasih srbi in peče. Nekateri bolniki so utrujeni, se slabo počutijo, boli jih glava in mišice, drugi pa nimajo težav.

Če bolezen prepoznamo v zgodnjem obdobju in je ne zdravimo, se lahko po več tednih, mesecih ali celo letih pojavijo okvare živčevja in srca, prizadetost sklepov in/ali kožne spremembe.

Preprečevanje

S primerno obleko:

— telo naj bo čimbolj pokrito (dolge hlače s hlačnicami v obuvalu, srajca z dolgimi, zapetimi rokavi)

— primernejša so svetlejša oblačila, ker na njih klope lažje opazimo)

Z repelenti: (npr. AUTAN stick)

— zaščita ni povsem zanesljiva

— delujejo razmeroma kratek čas

— so lahko škodljivi (zlasti ob pogosti in nepravilni uporabi)

S pregledi telesa:

— takoj, ko pridemo iz gozda, pregledamo telo in odstranimo prisane klope

— če to naredimo dovolj zgodaj, je možnost okužbe manjša

— najlažje jih odstranimo s pinceto

— potrebna je previdnost, da glava klopa ne ostane v koži

Pregled pri zdravniku:

— je potreben, če se po vbodu klopa razvije rdečina, ki se širi, še posebno, če ima obliko obroča. Bodite pozorni na ta znak. Takrat je

zdravljenje najpreprostejše in praviloma vedno uspešno.

— rdečina, ki se pojavi na mestu vboda klopa ali pika žuželke v prvih 24 urah in traja nekaj ur do nekaj dni, je posledica alergične ali toksične reakcije in ni znak borelijske okužbe.

Cepiva še ni.

Zdravljenje:

Lymsko boreliozo je mogoče z antibiotiki povsem pozdraviti, še posebno, če jo pričnemo zdraviti zgodaj.

Vaša zdravnica

VRTNICE

Vrtnice bodo zabletele v svoji lepoti le ob pravilni negi in skrbni vzgoji. Najprej si ogledimo najpomembnejše skupine vrtnic, ki jih poznamo, glede na njihovo rast in cvetove:

* **Hibridne čajevke** — so najpomembnejša skupina. V povprečju imajo vse velike cvetove z velikim razponom. Te barvne cvetove radi režemo za v vazo.

* **Mnogocvetnice**, razlikujemo drobnocvetne * poliante in floribunde, pri katerih so cvetovi večji, a manj številni. Najbolj iskane mnogocvetnice so europeana, lilli marleen in paprika. Vse tri so rdeče barve.

* **Liliputanke ali mini vrtnice**, ki zrastejo od 20 do 30 cm visoko. Zelo priljubljene so: baby masquerade (rdečerumena), vatertag . . .

* **Popenjavke lahko cvetijo enkrat na leto, a takrat bujno, ali pa večkrat na leto in manj bujno.**

Vrtnice sadimo jeseni ali spomladi na sončni del vrta. Boljše je, če jih sadimo jeseni, ker imajo takrat dovolj časa, da se utrdijo v tleh, preden se začne mraz, in da poženejo nekaj koreninskih lasikov, s katerimi lahko že jeseni črpajo vodo in hranilne snovi. Zato poženejo spomladi močnejše kot v tem času sajene rastline. Spomladi se zima lahko zavleče, vrtnica pa je zelo občutljiva za premeščanje, ko začne brsteti.

Če vrtnico pravilno oskrbujemo, je njena življenjska doba deset let in več. Ker bo toliko časa rastla na istem mestu, moramo zemljo ob sajenju zelo skrbno pripraviti. Tla pred saditvijo prerahljamo do 50 cm ter dodamo preperel hlevski gnoj in šoto, ki veže nase vodo, to

je v sušnem obdobju zelo pomembno. Hlevski gnoj mora biti preperel in ne sme priti v stik s koreninami. Korenine lepo razgrnemo po dnu jame in cepljeno mesto mora biti 2 do 3 cm v zemlji.

Pred sajenjem je zelo pomembna saditvena rez, da obnovimo fiziološko ravnotežje, ki je porušeno s saditvijo. Sistem preskrbe (korenine) in porabe (steblo) morata biti enaka. Koreninski sistem zmanjšamo za 1/3 (40%), pa tudi stebela porežemo za 30%. Šibkejše sorte porežemo več, ker bodo tako hitreje rasle. Po sajenju zalijemo rastline tako, da ni praznih prostorov med koreninami in zemljo.

Poleg saditvene rezi poznamo še vzdrževano rez, ki ohranja rez, s katero obnovimo rastno moč rastline. Ko obrezujemo, odstranimo vse suhe, nalomljene veje, štrclje in divjake, ki močno oslabijo rastline. Šibkejše rastline porežemo na 2 do 3 očesa, močnejše na 5 do 6 oces. Pri rezi pazimo na to, da je zadnje oko na stebelu obrnjeno navzven, da dobimo zračen grm.

Bistvo rezi je, da spodbudimo rast novih poganjkov, to pa je pomembno za hibridne čajevke in mnogocvetnice, ki cvetijo na enoletnih poganjkih. Cvetenje je burneje, če sproti odstranjujemo vse odcvetele cvetove, ki jih odrežemo pod najbližjim krepkim očesom. Popenjavke režemo drugače. Ob sajenju jih močno porežemo, da dobimo čimveč novih poganjkov. Kasneje pa jih režemo čim manj, ker naredijo cvetove na dveletnem lesu. Režemo le stare in suhe poganjke in odcvetele cvetove.

Vrtnice, ki smo jih sadili jeseni, porežemo na dokončno dolžino šele spomladi, kajti če bi jih porezali na pravo dolžino in bi bila huda zima, je nevarno, da ne bi imeli spomladi kaj odrezati.

Ker nas vrtnice vse leto razveseljujejo s cvetenjem, potrebujejo tudi veliko hranilnih snovi — tako organskih kot anorganskih. Zato moramo vsako leto, spomladi ali jeseni, dodajati preperel hlevski gnoj ali humus in jih gnojiti z mineralnimi gnojili z mineralnimi gnojili, ki vsebujejo dušik, fosfor in kalij. V juniju dodamo ta gnojila zadnjič. Ob suši moramo rastline redno zalivati.

Zadnja leta ogrožajo vrtnice razne boleznin in škodljivci. Najpogostejši boleznin sta pepelasta plesen, nadaljev. na 14. str.

ki jo spoznamo po belih prevlekah na zgornji strani listov, razširijo pa se tudi na čašne liste. Druga najpogostejša bolezen je črna listna pegavost. Bolezen prepoznamo po črnih pegah z resastim robom, ki se pojavlja na listih. Listne uši pa so najpogostejše škodljivke na vrtnicah, kjer povzročajo škodo s sesanjem sokov in prenašanjem virusnih bolezni. Proti boleznim vrtnice preprečevalno škropimo z 0,03 % rubiganom ali 0,2 % bayletonom — proti pepelasti plesni, proti črni listni pegavosti z 0,2 % kapnanom, antracolom ali dithanom. Če se je črna listna pegavost že pojavila, poškropimo z 0,006 % benomilom, 0,2 % baycorjem ali 0,03 % rubiganom. Listne uši zatiramo z insekticidi, kot sta npr. metasystox ali ekulux.

Škrobljenja moramo ponavljati v 12- do 14-dnevnih presledkih, v deževnem vremenu pa naj bodo premori med škrobljenji krajši.

Vrtnice imajo tri konice cvetenja:

* junij—julij

* avgust—september

* september, druga polovica oktobra.

Podaljševanje tretje konice cvetenja ni priporočljivo, ker les jeseni premalo dozori in ga prizadene pozeba.

Cvet vrtnice je čudovit, če ga opazujemo na vrtu, lep pa je tudi v vazi.

Kdaj režemo, da se bo popek v vazi še odprl?

Če dobro opazujemo popke vrtnic, bomo opazili, da so različni. Lahko so okroglasti ali cilindri-

ni. Glede na to ločimo dva tipa vrtnic:

* ophelia, tip vrtnice, ki ima cilindričen popek. Takšne vrtnice lahko režemo, ko se čašni listi (zeleni listi, ki obdajajo popek) le malo odluščijo od popka;

* columbia, tip vrtnice lahko režemo, ko se čašni listi zvižejo nazaj. Jeseni moramo vrtnice zavarovati pred zimo. Poganjke nekoliko skrajšamo in vrtnice obsujemo z 10 cm debelo prstjo ali preperehim hlevskim gnojem. Na izpostavljenih legah jih pokrijemo s smrečjem zaradi zimskega sonca, ki je za to cvetje zelo nevarno.

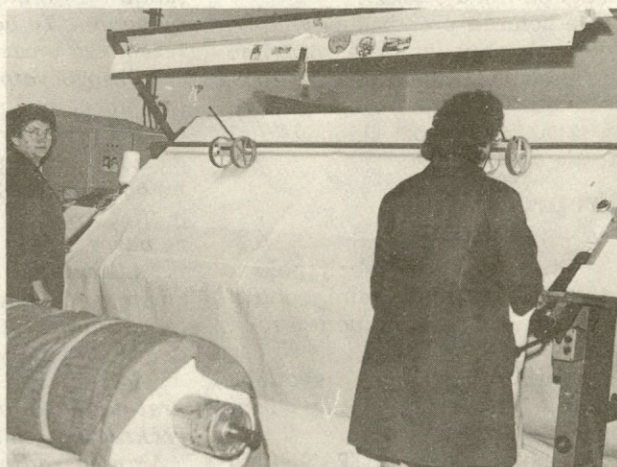
Naj postanejo in ostanejo vrtnice kraljice vrtov.

Povzeto iz revije Moj mali svet

ČISTILNICA BLAGA — DA ALI NE

Prazen prostor čistilnice blaga je sedaj skladišče

Vika Prosenc in Majda Berlič pri klasiranju

Prvi posnetek prikazuje ČISTILNICO BLAGA. Že skoraj pol leta je brez dela. To seveda ne pomeni, da v Induplati izdelujemo tako kvalitetno blago, da ga ne bi bilo treba več čistiti in pošiti manjše pretрге. Pač pa se je delo iz čistilnih miz preneslo na klasirne mize, kjer manjše število delavk tkanine istočasno čisti, šiva, klasira in etiketira. S tem se je obseg dela povečal, delo je postalo naporejše, tudi zaradi močne umetne svetlobe.

Mojster čistilnice Janez Koncilja je povedal, da način čiščenja in klasiranja tkanin, kakršen je sedaj, še najbolj ustreza za platno.

Čiščenje in šivanje prtov in zaves pa je zahtevnejše, zato bi morale v čistilnici blaga stalno delati vsaj štiri delavke, da bi pregledale nakopičene zaloge. Kajti klaserke ne zmorejo opraviti vsega dodatnega dela, saj je preveč nekakovostnih tkanin. Tudi število delavk v čistilnici blaga se je občutno znižalo. Še v lanskem letu je v dveh izmenah delalo 25 delavk, sedaj jih je pa samo 7, je dodal mojster Koncilja. Takšen upad števila zaposlenih pomeni povečano obremenitev delavk, ki še delajo. Starejše delavke težje obvladajo dodaten obseg dela, zato so tudi pogosteje kot prej v bolniškem staležu. Po

mnenju Koncilja bi bilo delo klasiranja primernejše za mlade, urne fante ali dekleta kot pa za ženske pred upokojitvijo. Le-te zaradi stoječega dela tožijo zaradi bolečin v nogah in hrbtenici.

Nekdaj so čistilnico blaga radi imenovali »tovarniški sanatorij«, ker so tja premeščali delavke pred upokojitvijo, ki niso bile več kos zahtevnemu delu tkanja in podobno. Sedaj to ne drži več. Čistilnica blaga je »pokopana«. Marsikateri delovni postopki niso nič bolj mehanizirani. Tudi delavci so ravno tako utrujeni kot nekoč. Le da sedaj skuša podjetje od njih dobiti čim več.

Plačila za blago, izvoženo na konvertibilno področje, prihajajo (razen z redkimi izjemami) v rokih 14–60 dni po odpremi. Veliko slabša je situacija v Sloveniji in drugih republikah. Ker je večina naših kupcev plačilno nesposobnih, plačujejo račune za prodano blago v rokih od 45 do celo 150 dni. To je seveda v času, ko nihče ne prikriva, da je inflacija spet zelo visoka, izredno slabo, saj denar hitro izgublja vrednost.

Na področju plačevanja zapadlih obveznosti je podjetje sprejelo določene ukrepe in določilo nove plačilne pogoje. **Obrazložitev teh ukrepov je šefinja komerciale komentirala takole:**

Na področju plačevanja zapadlih obveznosti pravzaprav nismo uvedli nobenih novosti. Sprejeli smo določene ukrepe in določili nove plačilne pogoje za vse nove odpreme blaga. Ukrepi so precej rigorozni in popolnoma smo se zavedali, da za grosiste niso sprejemljivi in da posebno tisti, s katerimi imamo skupno prodajo, blaga na novo ne bodo naročali. Menim, da smo se odločili popolnoma pravilno, saj bi v tem trenutku imeli pri trgovcih veliko več blaga in več neplačanih računov. Glede na to,

da je guverner NB Jugoslavije Slovenijo izključil iz monetarnega sistema Jugoslavije, bi bil naš problem še večji, kot je trenutno. **Naj navedem sedaj plačilne pogoje, za katere smo se odločili:**

— predplačilo po predračunu, 10 % skonta

— plačilo v roku 15 dni z akceptnim nalogom, 5 % skonta

— plačilo v roku 30 dni z akceptnim nalogom

— plačilo v roku 60 dni z akceptnim nalogom, pri čemer so cene 15 % višje.

Povedati želim še, da tega dogovora ne izvajamo striktno pri kupcih, ki so do sedaj redno plačevali. Vsakega kupca obravnavamo posebej, glede na njegovo solidnost in pomembnost za nas.

Z Bredo Kurzweil sem govorila že po njeni vrnitvi s službene poti po Nemčiji in Holandiji 1. 7. 1991. Zato je v odgovoru na perspektive Induplati do konca leta 1991 prisotna trenutna krizna oziroma vojna situacija, ki preprečuje podajanje jasnega odgovora, dokler ne bo krize konec.

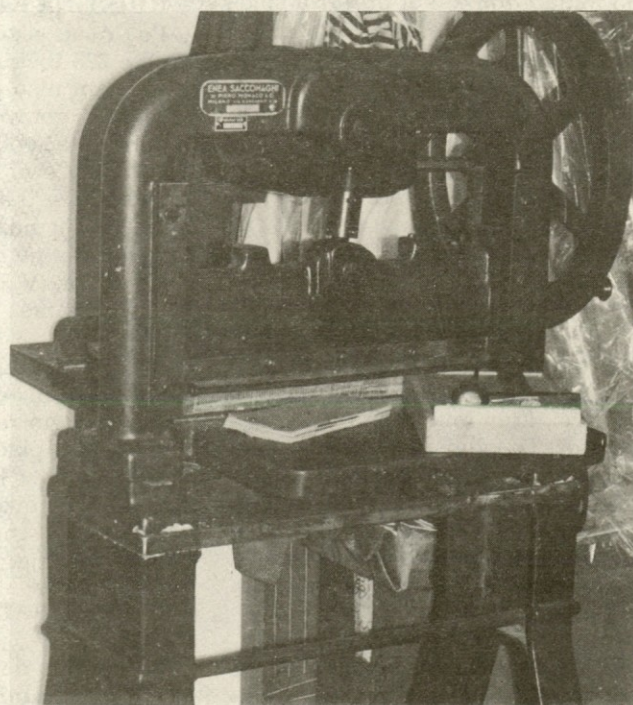
Perspektivo je v tem trenutku seveda zelo težko predvideti in napovedovati. Vsekakor je jasno, da doma trga nimamo več oz. da se je

skrčil na področje Slovenije in Hrvaške. Iskanje direktnih prodajnih poti, tudi mimo grosistov, bo tu edina pot. **Sicer pa je po moji oceni edina rešitev še močnejša usmeritev na konvertibilno področje, torej na trg, ki ima kupno moč, ki ima denar.** Izkoristiti bomo morali vse prednosti, ki se nam ponujajo z ustanovljeno firmo v Nemčiji: iskanje direktnih poti do kupcev mimo vseh posrednikov, nabava materialov pod pogoji, kot jih imajo naši konkurenti, finansiranje pod pogoji, ki sicer veljajo v normalnih tržnih sistemih. Žal se je zaradi situacije pri nas močno omajalo zaupanje vseh naših inokupcev in inodobaviteljev. Zato menim, da bi morali zdaj, v teh težkih in nenormalnih okoliščinah, napeti vse sile, res prav vsi maksimalno potruditi, da realiziramo naročila in izpolnimo naše obveznosti. Dokazati moramo, da smo firma, ki zna reagirati in delati tudi takrat, ko se zdi to najbolj nemogoče, da smo partner, na katerega lahko kupci in dobavitelji računajo tudi jutri.

Pogovarjala se je L. O.

Delavci v skladišču tkanin. Z leve: Ana Kerč, Cveta Prosenec, Joži Birsz, Fabijan Vidovič, Gizela Rihtar in Marija Bevc.

Stroj za izdelavo vzorcev v vzorčnem oddelku je star okrog 27. let in popolnoma nemehaniziran. Vzorce je treba rezati z ročnim pogonom stroja. Uporabljajo se še pripomočki kot kladivo, deska in pribijač.

ANKETA O NOVIH TOČKAH

Novo vrednotenje delovnih mest, ki je bilo sprejeto na delavskem svetu v začetku letošnjega leta, je sprožilo različne reakcije med zaposlenimi. Zlasti tisti, katerim so se točke znižale, se počutijo odvečne, degradirane. Novi sistem nikakor ne pomeni stimulacije za njihovo delo.

Pa si oglejmo mnenja posameznikov o novi, »pravičnejši, realni« metodologiji:

MARTA HRIBAR in ROBERTA KOREN — fizikalni laboratorij

V fizikalnem laboratoriju nas je pet delavk. Vse imamo srednjo izobrazbo. Dve sta razporejeni na delo tehnologa, tri pa opravljajo delo laboranta. V točkah so razlike, v dejanskem delu jih pa ni. Posebno, če katere ni v službi, pa mora biti delo vseeno opravljeno. Zato meniva, da bi morale imeti vse v laboratoriju približno enako število točk.

MAJDA KAVČIČ — medfazna kontrola

Moje delovno mesto je bilo po novi sistemizaciji ocenjeno nižje kot v prejšnjem sistemu. Zato sem se pritožila. Komisija mi je prisodila nekaj točk, vendar jih še vedno nimam toliko kot prej. Na splošno pa menim, da tudi nova metodologija ni realna.

MARJANA ZUPAN — vodja OTK

Meni so se po novi sistemizaciji točke zvišale. Kljub temu menim, da bi morali biti pri novi metodologiji ocenjevanja delovnih mest stiki s tistimi, ki opravljajo določena dela. Poleg tega bi se morala ocenitev nanašati na naše konkretne delovne razmere, ne pa na neke splošne evropske. To se zlasti odraža npr. pri vodjih skupine v tkalnici, kjer imajo vsi enako število točk, neodvisno od tega, ali so usposobljeni za popravilo samo ene vrste strojev ali za vse statve. Sklepam, da so v nekaterih primerih »potegnili« uravnilovko.

ANDREJ KONCILJA — vodja skupine

Resda so se mi po novi sistemizaciji točke zvišale, vendar se to pri plači ne pozna, ker se je istočasno ukinil 0,25 % dodatek na vsako izpolnjeno leto zaposlitve v Industriji. Ukinitve tega dodatka je za starejše delavce nepravilna, saj leti težje napredujejo kot mlajši,

norme težka dosejajo, tudi na druga, bolj plačana delovna mesta, jih ne razporedijo.

HELENA ULČAR — klasiranje in etiketiranje

Dokler je čistilnica blaga delala, sem klasirala blago in šivala. Tu, kjer sem zdaj, gre za podobno delo, vendar je naporejše. Obseg dela se je povečal. Tukaj označujem napake na stkanem blagu, blago klasiram, pa še manjše luknjice zašijem. Delo je naporno tudi zaradi tega, ker se zahteva nenehna stojnja, pregledovalne mize so nerodne in previsoke, istočasno pa je delavka izpostavljena močni umetni svetlobi. Napram tkanju zaves se mi zdi krivično, da ni benefici-rane delovne dobe tudi na tem mestu, saj so tu pogoji enako, če ne bolj zahtevni. Po novi sistemizaciji imam 255 točk več, vendar se mi zaradi odbitka dodatka na stalnost pri plači to ne pozna.

BOŽIDAR URBANIJA — čiščenje strojev v tkalnici

Po starem sistemu je čiščenje strojev ocenjeno z 830 točkami. Ravno toliko točk ima to delovno mesto v novi sistemizaciji. Mislim, da je to pravilno.

KRISTINA KRANJEC — tkanje

Po novi sistemizaciji imamo tkalke 325 točk več kot poprej. Te točke nam niso podarjene, saj jih naše delo gotovo zasluži. Vendar ni dobra plača odvisna samo od višine točk. Če ni dela oziroma materiala ali če tkalka dela samo na enem stroju namesto na sedmih, tudi norma ni dosežena, zato je plača nižja. V času, ko ni dela, tkalke ribamo tlake in čistimo stroje.

Za dobro tkalsko plačo je pomembna tudi čimvečja količina blaga v prvem razredu. Od tega je odvisna tudi plača mojstrov. Manj napak ko je v blagu, več dobijo. Takšno ocenjevanje je vzpodbuda za njihovo vestno mazanje strojev in popraviljanje.

JANEZ KRALJ — vodja skupine v tkalnici

Prej je bilo delovno mesto vodje skupine v tkalnici ocenjeno s 1375 točkami. Novo ocenjevanje je prineslo temu mestu dodatnih 200 točk. Kljub temu moja plača ni dosti višja, ker je ukinjen dodatek na stalnost. Glede na obseg dela, ki se

veča, pa menim, da moje delo ni pravično ovrednoteno, saj na tem delu odgovarjaš za vse tkalske napake.

ZLATA NOVAK — telefonistka

Po novi sistemizaciji se mi je ocena zvišala za 5 točk. Vendar sem še pod 1000 točkami. Menim, da so vsa delovna mesta, ki imajo točke pod tem nivojem, nepravilno ovrednotena. Plače za te točke so tako nizke, da zadoščajo zgolj samo za preživetje. Škoda, da je tako, saj sem sicer zadovoljna z delom telefonistke.

HELENA KNEZ — tkanje

Menim, da so nove točke za tkalke pravičnejše od prejšnjih. Vendar je za vse tkalke udarec pomanjkanje materiala. Osnovna plača ni velika. Višjo plačo tkalka doseže le, če dela vsaj na petih strojih in dosega normo ter izdeluje kvalitetno blago.

MIJA GORJAN — priprava vzorcev

Z novo ocenitvijo delovnih mest nisem zadovoljna. Še vedno sem namreč pod 1000 točkami, to pa, izraženo v denarju, pomeni najnižjo plačo, skoraj v takšni višini kot zajamčeni osebni dohodek. Vendar je tudi v vzorčnem oddelku delo težko. Veliko je prisiljenih drž. Vsaka ženska ve, kako naporno je npr. enourno likanje, tu pa se likanje zavleče na cel delavnik. Poleg tega imamo v oddelku samo zastarele, nemehanizirane pripomočke. Na računalnik, na katerem bi vodile evidenco vzorcev, ki jih hranimo, si še pomisliti ne upamo.

Dela pa imamo občasno toliko, da si iz drugih oddelkov izposodimo kakšno delovno moč. Vendar vsaka delavka, ki pride na pomoč iz kateregakoli proizvodnega oddelka, prizna, da ni mislila, da je tudi tukaj delo tako naporno. Zadržanja, ki je bila iz tkalnice, je priznala, da je tukaj več prisiljene drž, več pozornosti in rutine, zatorej bolj naporno kot v tkalnici. Edino ropota nimamo.

V našem oddelku je pomembno tudi poznavanje artiklov, ne samo tekočih, temveč tudi tistih izpred desetih, petnajstih let. Poleg tega je potrebno te artikle tudi poiskati, kar je brez pomoči računalnika dolgotrajno. Če pa kakšnega artikla zmanjka, ga gremo iskati v proizvodnjo. Nihče nam ničesar ne prinese sam od sebe.

Urednica

ŠE JE ČAS

Ob vsakodnevnih podražitvah in v situaciji, kakršni pač živimo, postajajo naši obrazi vedno bolj zaskrbljeni. Osebnih dohodki so takšni, kakršni pač so in tako se iz meseca v mesec prebijamo vse težje in tudi vedno manj nam ostane.

Kdor ima kaj prihrankov v nogavicah iz starih, malo boljših časov, bo še kar šlo. Kaj pa potem, ko bo tudi to pošlo?

Še je čas, . . . , da te prihranke iz nogavic nekako oplemenitimo, pomnožimo!

Kako? — Ne v bankah, ne v varovalnicah, ne pri demonstratorjih raznih proizvodov, pač pa pri samopomoči — piramidi ali pošteni igri (Fair play).

Pri tej igri nihče ne pobere po deset ali več odstotkov, kot drugod, pač pa vsoto, ki jo vplačate pri vpisu, plačate samo zase, za seboj pa morate vpisati še dva nova vplačnika in tako se to ponavlja. Ko ste na vrhu piramide in imate pod seboj šest ljudi, dobite vsoto, ki ste jo vplačali in še nekaj več kot eno za povrh. Takih obresti ne da nihče, razen ta samopomoč, pri kateri ste vpisani. To vsoto dobite v 14-dneh od vpisa, ko imate piramido zapolnjeno.

Kako zaupati tej igri? Preprosto iz razloga, ker Nemčija igra to igro že tretje leto. Nемец pa vložil denar le tja, kjer ima koristi.

K nam v Slovenijo je prišla igra v lanskem novembru. Tu ni nekaj sto če, če, čejev! Če-je ustvarjajo le tisti, ki bi radi imeli veliko denarja, zanj pa ničesar tvegali. Če je lahko samo v primeru, da se ti pripeti nesreča ali da v letu dni ne moreš za seboj dobiti nobenega novega igralca. Vendar kljub temu dobiš na podlagi vpisne pogodbe denar nazaj, podjetje za obdelavo rezultatov v računalniku obdrži eno petintridesetino.

Povprečno se mesečno vpiše več tisoč Slovencev in ko v četrtkih razdelijo mednje po nekaj milijonov šilingov, človek zahrepi, da bi bil kaj kmalu med njimi. Z enim samim vpisom in vplačilom dobite pri končnem izplačilu 134.710 Ats, poleg tega pa še vsoto, ki ste jo vplačali pri vpisu. S takšno vsoto se bodo prihranki v nogavicah kar dobro oplemenitili, obrazi pa bodo spet nasmejani.

Pri tem pa obstajajo tudi pravi-

KORISTNIKI POČITNIŠKIH PRIKOLIC

Kot ste opazili, smo letos vzeli pod drobnogled naše prikolicice.

Najprej smo se potrudili in jih premestili tja, kamor ste želeli vi, to je Novigrad in Poreč — Funtana — avtokamp ANITA — Valkanela.

Potem smo si ogledali njihovo notranjost in inventar. Zares je bilo vse na najnižjem možnem nivoju. Tako imate sedaj v vsaki prikolicici 6 kosov novih vzglavnikov, 6 kosov novih odevj, nekaj nove posode in dokompletirano obstoječo posodo, vse prikolicice so temeljito počiščene — znotraj in zunaj.

Prikolicice so opremljene tudi z našimi izdelki, tako da naj bo to še reklama za naše izdelke. Vendar, da bo to res reklama, pa morate poskrbeti tudi dopustniki in to tako, da boste na novo opremo (prigrade, police, vetrobran, itd.) pazili tako, kot da je vaša last.

V primeru nekorektnega koriščenja prikolicice (prijavijo se domači — letujejo popolnoma tuji — izvajala se bo kontrola) bo dotični kaznovan s plačilom poškodovane inventarja, takojšnje zapustitev prikolicice ter v prihodnjih sezonah ne bo mogel koristiti naših kapacitet.

V vseh prikolicah smo preverili plin, elektriko in hladilnike. Vse dela. Nahaja se tudi popis drobne inventarja. Vsakdo naj ga pregleda in vpiše v zvezek, če kaj manjka.

V prikolicah se sedaj nahajajo tudi zvezki. Vsaka družina oz. koristnik naj se vpiše in zabeleži svoja opažanja oz. če manjka inventar.

Ključni prikolic se nahajajo na recepciji avtokampa, kjer jih dobite oz. oddate.

Izmenе so ob sobotah ob 12. uri. Želim Vam sončne in naj, naj dopustniške dni

Zdenka

* * *

la igre in ne morete na vrat na nos k vpisu na Koroško, pač pa se morate o vsem še posvetovati s tistim, ki vam je igro predstavil. Tako lahko pokličete na int. št. 339 (Someti), ali na dom 727-966, kajti prevoz za vpis vam organizira ali vas tja pelje tisti, ki vas je vpisal pod seboj v igro v piramidi.

Lojze P.

Objavljamo nekatere podatke v zvezi z delom in druge podatke, ki vas bodo morda zanimali (če želite izvedeti še kakšne druge podatke, pišite na uredništvo Konoplana; potrudili se bomo, da vam jih bomo izbrskali ter objavili).

Nagrada mentorjem in instruktorjem:

Mentorji prejmejo za uvajanje pripravnikov v tem času 50 dodatnih točk. Instruktorji pa prejmejo 30 točk.

Delo v deljenem delovnem času:

Delavec s takšnim delovnim časom dobi dodatno še 20 % od osnove njegove plače.

Dnevnice za službena potovanja v državi:

— cela dnevnic 445,00 din
— polovična dnevnic 227,00 din
— znižana dnevnic 164,60 din

Kilometrini z osebnimi avtomobili:

5,5 din/km

Stroški za prevoz na delo:

Delavcem, ki se vozijo z avtobusom ali vlakom oz. bi se z njim lahko vozili, se v celoti krijejo stroški prevoza na delo, ki veljajo za javno prevozno sredstvo. Tisti, ki stanujejo v krajih, kjer ni javnih prevoznih sredstev ter so od podjetja oddaljeni več kot 3 kilometre, prejmejo 1 din/km (po zadnji podražitvi).

Odpravnine (ob upokojitvah):

Za maj 21.375,00 din.

Prejemniki otroških dodatkov:

68 delavcev oz. delavk.

Cena malice v maju:

58,50 din

ZAHVALA

Ob smrti brata in strica

LEOPOLDA BOBKA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam iz predilnice za cvetje, izraze sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti. Govorniku Vinku Kepcu pa še posebna hvala za doživete poslovilne besede.

Žalujoča sestra Olga
s sinovoma Erikom
in Zoranom

PROBLEMATIČNI PRAZNIKI

Mnogi sprašujejo v kadrovske službe, kako bo s praznovanjem državnih praznikov do konca letošnjega leta.

Odgovorimo lahko naslednje: zaenkrat so še vedno pravno veljavni prazniki in dela prosti dnevi Socialistične republike Slovenije in Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Pač pa je skupščina Republike Slovenije že obravnavala **osnutek zakona o praznikih in dela prostih dnevih v Republiki Sloveniji**. V osnutku zakona je kot prvo določeno, da se v Sloveniji praznujejo tako državni, kot verski in drugi prazniki.

Osnutek praznikov je naslednji:

- 1. in 2. januar
ново leto
- 8. februar
Prešernov dan, slov. kult. praznik
- velikonočna nedelja in ponedeljek
velika noč
- 27. april
dan ustanovitve OF (varianta: dan upora proti okupatorju)
- 1. maj
praznik dela
- 9. maj
dan zmage
- binkoštna nedelja
binkošti

- 26. in 27. junij
dan državnosti
- 15. avgust
Marijino vnebovzetje
- 1. november
dan spomina na mrtve (varianta: vsi sveti)

- 25. december
božič
- 26. december
opredelitev slovenskega naroda za samostojno in neodvisno državo

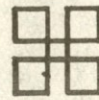
Navedeni osnutek ima še nekaj variant.

- 1. varianta:
 - črta se 2. januar
- 2. varianta:
 - črta se 27. april
 - za binkoštno nedeljo se doda še ponedeljek
 - za binkoštno nedeljo se doda nova alineja, ki se glasi »svetorešnje telo«
 - črta se 15. avgust
 - dan državnosti se prenese iz 26. in 27. junija na 23. december

Prazniki Republike Slovenije, razen 8. februarja in 9. maja (Prešernovega dne in dneva zmage), so dela prosti dnevi.

Tukaj je spet podana varianta, da bi bil 8. februar, slovenski kulturni praznik, tudi dela prost dan.

RODILI SO SE

1. Zajc Mojci iz pripravlj. hči Urška
2. Veršnik Eriki iz tkalnice, sin Uroš
3. Troha Brigiti iz oplemenit., sin Elvis
4. Marčec Urški iz predilnice, hči Manca
5. Levičnik Mariji iz konf. Peče, hči Vesna
6. Erklavec Anici iz odd. posebnih šot. Rad., hči Urška
7. Kegel Dušanka iz predilnice, hči Brigita
8. Trivič Veri iz predilnice, hči Sabrina
9. Antonin Alenki iz pripravlj., hči Veronika
10. Rokavec Zinki iz konf. Peče, hči Eva
11. Homar Julijani iz konf. posebnih šot. Rad., sin Davor
12. Škrjanc Andreji iz konf. šot. Rado., hči Monika

Letos je IGD Induplati organiziralo dvoje gasilskih tekmovanj. Prvo, društveno tekmovanje, je bilo 25. maja. Na njem je sodelovalo okrog 30 gasilskih desetini iz vse Slovenije. Naša ženska članska desetina je dosegla II. mesto, moška članska A desetina pa V. mesto.

Naši tekmovalci so bili uspešni tudi na občinskem gasilskem tekmovanju, ki je bilo čez en teden, ravno tako na igrišču Induplati. Tokrat so ženske osvojile I. mesto, moški pa so bili drugi. Na regijsko tek-

movanje Občinska Gasilska zveza naše ženske desetine zaradi osebnih nesoglasij z IGD Induplati ni vabila.

Članice ženske desetine: Ivica Dragar, Jelka Bajde, Joži Vincelj, Vesna Žužek, Joži Marn, Karmen Stare, Irena in Marija Kunavar, Bernarda Muc ter Marjeta Žugec. V moški A desetini pa so tekmovali: Janko Ložar, Metod Beden, Robi Igljč, Bojan Kutnjak, Brane Slapar, Igor Baloh, Primož Jeretina, Vinko Hribar, Stane Tome, Vinko Jereb in Matej Prašnikar.

KRIŽANKA ZA RAZVEDRILO

VODORAVNO:

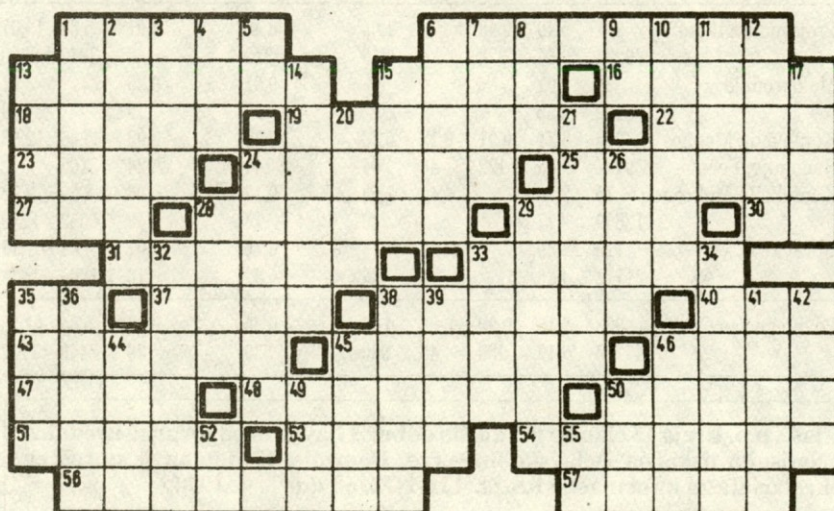
- 1 — značilno oblačilo filozofov v sr. veku, plašč ornata za kronanje
- 6 — danski pravljicar Hans Christian (1805—1875)
- 13 — znana ruska narodna pesem
- 15 — ime ameriškega komika (Hardy)
- 16 — manjša tekoča voda
- 18 — planota v osrednjem delu ZDA
- 19 — vrsta zelene solate
- 22 — severnoatlantski pakt
- 23 — iglavec s ploščatimi iglicami, podoben jelki
- 24 — sočna buča, podobna kumari, s sladkimi plodovi
- 25 — član samostanskega reda, ki ni duhovnik
- 27 — četrti rimski kralj, graditelj Ostie
- 28 — način, postopek, olikanost
- 29 — čebelji samec
- 30 — kratica za Smučarski klub
- 31 — prebivalka glavnega mesta naše sosednje države
- 33 — upodabljajoči umetnik
- 35 — različna samoglasnika
- 37 — mesto in po njem imenovan zaliv v Epiru
- 38 — spodrseljaj, kiks
- 40 — oblika moškega imena Adolf
- 43 — prevarant
- 45 — gradu podobna razkošna zgradba
- 46 — kraj pri Vodica nad Ljubljano
- 47 — značilna tvorba pri semenovkah
- 48 — novi svet
- 50 — bosansko žensko ime
- 51 — japonsko pristanišče na otoku Honšu
- 53 — planinska ujeta
- 54 — časnikar, žurnalist
- 56 — spomenik v obliki velikega oboka
- 57 — vrsta hazardne igre

- 6 — češko žensko ime
- 7 — pevka Spirova
- 8 — pristaniška naprava
- 9 — kratica na receptih
- 10 — vrsta skladbe za godala
- 11 — letni posek
- 12 — beležnica
- 13 — višinska točka na zemljevidih
- 14 — ime slov. gledališke igralke (Vipotnik)
- 15 — kraj, kjer voda odnaša zemljo
- 17 — plutovina
- 20 — ime amer. filmska režiserja (Kazan)
- 24 — črna celina
- 26 — sveti verz, molitev v hinduizmu in budizmu
- 28 — merilo
- 29 — podložnik v fevdalizmu
- 32 — obloga za stene v stanovanju
- 33 — nakaza, spaček
- 34 — redka, nakodrana volnena tkanina
- 35 — gora v Tesaliji, sedež Kentavrov v gr. mitologiji
- 36 — ime TV voditelja Štakulja
- 38 — diktat
- 39 — enovalentna-atomska skupina v sintetičnih zdravilih
- 41 — jugoslovanska denarna enota
- 42 — vrsta metulja
- 44 — eno od imen slov. predsednika vlade v senci
- 45 — roževinasta kožna tvorba iz vrhnjice, pri ptičih
- 46 — beg z bojišča
- 49 — otožen tonovski način
- 50 — vrsta začimbe Kolinske
- 52 — medmet bolečine
- 55 — kratica za opombo

Danica Blejc

NAVPIČNO:

- 1 — mesto v notranjosti Istre
- 2 — zvezna država v Sev. Ameriki
- 3 — italijanska denarna enota
- 4 — pripadnik južnoameriškega plemena
- 5 — zaporedna soglasnika iz sredine abecede

VSTOPI:

1. Gostič Aleš, mizarska dela II v vzdržev., 1. 3. 1991 — iz JLA
2. Rokavec Romana, šivilja v konf. Mengeš, 3. 6. 1991 — pripravnik
3. Žagar Valerija, šivilja v konf. Mokronog, 3. 6. 1991
4. Markovič Zvonka, šivilja v konf. Mokronog, 3. 6. 1991

Obvestila iz kadrovske službe

IZSTOPI

od 1. do 22.

1. Jemec Simon, kjučavničar, 3. 3. 1991 — pripravnik — določen čas
2. Štefan Francka, klasir. in etiketir., 19. 3. 1991 — upokojena
3. Urbanija Anica, ročna dela v cer. odd., 10. 3. 1991 — upokojena
4. Bizilj Melita, predenje, 5. 4. 1991 — sporazumno
5. Topolovec Jože, vlaganje valjev, 22. 4. 1991 — sporazumno
6. Lavš Jože, izvaj. nalog pož. var., 30. 4. 1991 — upokojen
7. Maljkovič Relja, vodja trg. predstav., 30. 4. 1991 — upokojen
8. Andrejka Viktorija, strojno in ročno vez., 30. 4. 1991 — upokojena
9. Žagar Jože, vzdrževalec — ključ., 31. 5. 1991 — upokojen
10. Orehek Jožef, vratar, 31. 5. 1991 — upokojen
11. Gerčar Jože, izdaja orodja, 26. 5. 1991 — upokojen
12. Zaveršnik Marija, vnaš. podatkov v rač., 27. 5. 1991 — upokojena
13. Kuhar Marinka, šivanje šot. in sp. prost., 15. 4. 1991 — sporazumno
14. Loboda Andreja, šivanje, 31. 5. 1991 — sporazumno
15. Zaimović Ahmed, prodaja na terenu, 30. 5. 1991 — upokojen
16. Bobek Leopold, mikanje, 2. 6. 1991 — umrl
17. Erbežnik Franc, nabava i prevoz mater., 18. 6. 1991 — sporazumno
18. Kotnik Anton, mizarska dela I., 30. 6. 1991 — upokojen
19. Blejc Danica, vod. razv. informac. sist., 19. 6. 1991 — upokojena
20. Kavčič Cirila, sukanje, 30. 6. 1991 — upokojena
21. Ogrinc Jožica, likanje in ročna dela v konf., 17. 6. 1991 — invalid. upokojena
22. Pislak Stane, vodja razvoja, 30. 6. 1991 — upokojen

OSEBNI DOHODKI V MAJU 1991

Poročilo o osebnih dohodkih vsebuje gibanje OD, dosežene najnižje in najvišje OD, izračun povprečnih OD za dejansko število opravljenih ur med 160 in 200 urami, dejanskem doseganju delovnih rezultatov in dejanski ocenjenosti del in nalog. Prav tako so v poročilu zajeti tudi osebni dohodki pripravnikov in nadomestila OD do 30 dni (metodologija izdelave RAD obr.). Če prikazanemu številu delavcev dodamo še zaposlene z manj kot 160 urami in več kot 200 opravljenimi urami ter zaposlene brez obračuna OD (nadomestila nad 30 dni) dobimo skupno število vseh delavcev, ki so prejeli OD oz. nadomestilo:

Razred v din	Skupaj podjetje
do 4.600	27
4.600— 5.400	56
5.400— 6.200	139
6.200— 7.000	179
7.000— 7.800	148
7.800— 8.600	71
8.600— 9.400	49
9.400—10.200	12
10.200—11.000	9
11.000—11.800	4
11.800—12.600	3
nad 12.600	9
Zaposleni s 160—200 urami	706
Zaposleni z manj kot 160 urami	41
Zaposleni z več kot 200 urami	1
Zaposleni brez obračuna OD	55
Skupaj število zaposlenih	803

Bolniški izostanki po vzrokih odsotnosti za mes. 5.91.

Poslovna enota	Štev. za- posl. ure	Bole- zen % ure	Pošk. delo % ure	Pošk. na poti % ure	Pošk. izven % ure	Pokl. obol. % ure	Nega druž. član % ure	Izol. % ure	Sprem- stvo % ure	Noseč. porod. % ure	% sku- paj izp.
Proizvodnja tkanin	371	5,40	0,48		1,05		0,46		0,01	5,67	13,07
	68264	3684	328		716		312		8	3872	8920
Maloprodaja	28	3,01					0,31		0,29		3,61
	5152	155					16		15		186
Konfekcija Mengeš	216	6,71	0,31	0,12	0,16		0,36		0,08	5,09	12,83
Radomlje, Peče	39744	2668	122	48	64		144	32	2024	5102	
Konfekcija Mokronog	70	3,70			1,55		0,12		0,06	4,29	9,72
	12880	477			200		16		8	552	1253
Uprava	118	2,89					0,15		0,07	4,81	7,72
	21712	628					32		16	1000	1676
Povprečno za OD	803	5,15	0,30	0,03	0,66		0,35		0,05	5,04	11,58
	147752	7612	450	48	980		520		79	7448	17137

Izdaja v 1.550 izvodih DO INDUPLATI Jaše, p.o. Ureja 15 članski uredniški odbor. Glavna in odgovorna urednica ter fotografiranje LADA OREHEK. Natisnila tiskarna Delavske univerze, Domžale. Konoplan je oproščen plačila prometnega davka z odločbo Sekretariata za informacije RS, št. 421-1-72, od dne 8. 4. 1974.